
بسم الله الرحمن الرحیم

دانشگاه علامه طباطبائی

LOGO

کارگاه آموزشی

اصول علمی و عملی
در
نگارش مقاله

مهم اینست که در هر لحظه بتوانیم آنچه را که هستیم،
قربانی آنچه که می توانیم باشیم، نماییم.

آنچه در این کارگاه مورد مطالعه قرار خواهد گرفت:

۱. تعریف مقاله
۲. اهمیت و ضرورت نگارش مقاله
۳. انواع مقاله
۴. بخشهای مقاله
۵. ساختار کلی مقاله و تشریح ابعاد آن
۶. ارزیابی کیفیت مقاله
۷. نحوهٔ ارجاع دهی و منبع نویسی

درآمدی بر مقاله نویسی

همواره ذهن پژوهندگان، درگیر این مسأله است که پس از پردازش و دسته‌بندی فیشهای مربوط به یک تحقیق، چگونه آنها را عرضه کنند؟

چه ساختاری برای کالای پژوهشی خود برای جذب مشتری در نظر بگیرند؟

و به طور کلی چه قالبی را برای نگارش انتخاب کنند تا در بازار خوانندگان حرفی برای گفتن داشته باشند؟

درگیر و دار چنین پرسشهایی شاید شناخت ساختاری منسجم از نوشتار بتواند به پژوهندگان پاسخی در خور بدهد.

از طرف دیگر، داوریهای منفی در مورد مقالات بدین شرح شنیده می شود:

این چه عنوانی است؟ چرا این عنوان را بر مقاله نهاده؟

معلوم نیست چه می گوید و حرفش چیست؟

سر و ته ندارد، آشفته است!

معلوم نیست این اطلاعات را از کجا آورده است.

پر از لفاظی است؛ انشاء نویسی کرده!

زیادی حاشیه رفته!

چرا این قدر توضیح واضحات!

تناقض گویی کرده!

کینه توزانه است، شخصی برخورد کرده!

من که نتوانستم تا آخر بخوانم، کسل کننده است.

چرا این قدر علامت تعجب؛ اصلاً این چه نقطه گذاری است؟

نویسنده حرف تازه ای ندارد.

ما کم و بیش شاهد مقاله هایی هستیم که بعضاً گزارش پژوهشهای بنیادی و یا کاربردی خوب هستند.

با این وجود بسیاری از این مقاله ها کمتر با استانداردهای شکلی و محتوایی مقاله های قابل چاپ در مجلات و ارایهٔ در کنفرانس ها انطباق داشته اند. پس چه کسی می تواند مقاله خوب و مناسبی بنویسد؟

با فرض اینکه یک مقاله از لحاظ نظری و یا روش شناسی کم نقص باشد زمانی برای چاپ مناسب است که ماهرانه نوشته شده باشد.

پس چه کسی می تواند...

نگارش ماهرانه به چه معناست؟

در یک تقسیم بندی کلی، یادگیری را می توان بر دو نوع یادگیری افزودنی و کاستنی دانست.

یادگیری افزودنی:
یادگیری افزودنی، سنتی است که فرد در آن اطلاعات را به طور متوالی دریافت می کند.

این اطلاعات پس از مدت زمانی تبدیل به دانش می شود.

در نهایت دانش کسب شده نیز از راه آموزش و تجربه، بصورت خرد تکامل می یابد.

پس چه کسی می تواند...

یادگیری کاستنی:

بنابراین دانستن بیشتر، لزوماً به متفاوت رفتار کردن نمی انجامد و جهت ایجاد تحول، دانش به خودی خود قدرت محسوب نمی شود.

بلکه توانایی شناسایی اصول از فروع می تواند نقطه آغازین رشد باشد.

به عبارت دیگر توانایی شناسایی و تمیز دادن اصول یک موضوع از سایر، نقطهٔ عطف حرکت از یادگیری فزاینده به سوی یادگیری افتراقی می باشد.

افرادی که به دنبال تغییر، بهره مندی از فرصتها و متفاوت اندیشی می باشند باید از یادگیری تفریقی یا کاستنی که شبیه مجسمه سازی است استفاده نمایند.

مشخصات یک نوشتهٔ خوب

الف. از حیث مفهوم، محتوا و پیام

یک نوشته در حالت کلی باید پاسخگوی نیازهای معنوی، روحی و اعتقادی مخاطبین باشد.

در عین حال یک مقالهٔ علمی در گامی فراتر، باید با نگاه تخصصی، نقادانه و موشکافانه، به بهبود کیفیت زندگی افراد جامعه اعم از زندگی مادی و معنوی توجه کند.

بر این اساس، یک نوشتهٔ خوب باید نیروی خلاقیت را در افراد جامعه، تربیت و تقویت کند و آنها را به اندیشه و تعمق و پژوهش وادارد.

مشخصات یک نوشتهٔ خوب

ب. از حیث سبک نگارش و آیین درست نویسی

عفت قلم و پاکی فکر

وحدت موضوع

استفادهٔ به جا و مناسب از صنایع ادبی و آرایه های کلام (در مقاله های علمی تخصصی کاربرد چندانی ندارد).

ساده نویسی (پرهیز از واژه های دشوار و بیگانه)

پرهیز از مقدمه چینی و قلم فرسایی بی مورد و بی ارتباط

املای صحیح کلمات

نکات دستوری

قواعد نشانه گذاری

نقل صحیح و به موقع سخن دیگران

خوانا بودن خط (با تایپ مقالات، استفاده از فونت مناسب ضروری است.)

نظم و ترتیب

آوردن هر یک از انواع مطالب در یک بند جدا و مستقل

موزون بودن

توجه به مخاطب

زنجیرهٔ کلام!

بنابراین ما همه یا مقاله می خوانیم یا مقاله نویس و یا هر دو

روزنامه ها، مجله ها، دانشنامه ها ، کتابها و پایان نامه های دانشگاهی و ...

آیا پاسخ شما منفی است؟!!!

باید بدانیم:

خواندن انسان را کامل می کند؛ سخنرانی او را می سازد و نوشتن به او دقت می آموزد.

پس برای نگارش مطلوب یک مقاله، باید:

خواندن (مطالعه) + سخنرانی (ارائه مطلب)+ نوشتن (نگارش مطلب)

اهمیت و ضرورت نگارش مقاله

در عرصهٔ علم و پژوهش:

یا منتشر کن و زنده بمان

و یا

منتشر نکن و .....

بدانیم آنچه که منتشر نشود، علم نیست!

LOGO

مقاله چیست؟

تعریف مقاله

واژهٔ مقاله از ریشهٔ قول به معنای گفته یا گزاره، ترجمهٔ واژهٔ Essay است.

بهترین معادل برای این واژه جُستار است. مثل جستارهای اقتصادی

مقاله در فرهنگ ما نیز سابقهٔ دیرینه ای دارد و نزدیک ترین معادل آن واژهٔ رساله است.

آیا تعریف جامع و مانعی از مقاله وجود دارد؟
خیر؛ برای مقاله تعریف جامع و مانعی نمی توان یافت به ویژه آنکه مقاله انواع گوناگونی دارد.

در یک تقسیم بندی کلی می توان مقالات را به دو دسته کلی (۱) مقالات عمومی و (۲) مقالات علمی تقسیم نمود.

انواع مقاله

مقالهٔ عمومی

نوشته ای کوتاه، به نثر، نشان دهندهٔ نظر نویسنده در موضوعی خاص و محدود با سبکی بارز، لحنی مناسب، توجه انگیز، قلمی شیرین و رسا، دور از فضل فروشی و خالی از ارجاعهای فراوان و کتاب شناسی مبسوط شامل حسن شروع و حسن ختام.

یادآوری:

۱. مقاله و مقاله نویس در ادبیات علمی غرب، اغلب به این گونه نوشته ها و نویسندگان اطلاق می شود و مقاله های علمی – تحقیقی نیز با عنوان نگارش علمی (Scientific Writing) شناخته می شوند و اصطلاح مقاله برای آنها کاربرد چندانی ندارد.

۲. نویسندگان این مقالات، فراوان نیستند.

۳. مقالاتی که در روزنامه ها منتشر می شود اغلب در این دسته قرار می گیرند.

انواع مقاله

مقاله علمی (علمی- تحقیقی)

نوشته ای به نثر، نشان دهندهٔ نظر نویسنده در موضوعی خاص و محدود، رغبت انگیز، با نثری روشن و رسا، شامل ارجاعهای لازم با ساختاری منسجم شامل مقدمه، متن (بدنه) و نتیجه همراه با کتاب شناسی مناسب.

پس از جمله مهمترین تفاوتهای دو نوع مقاله در این است که:

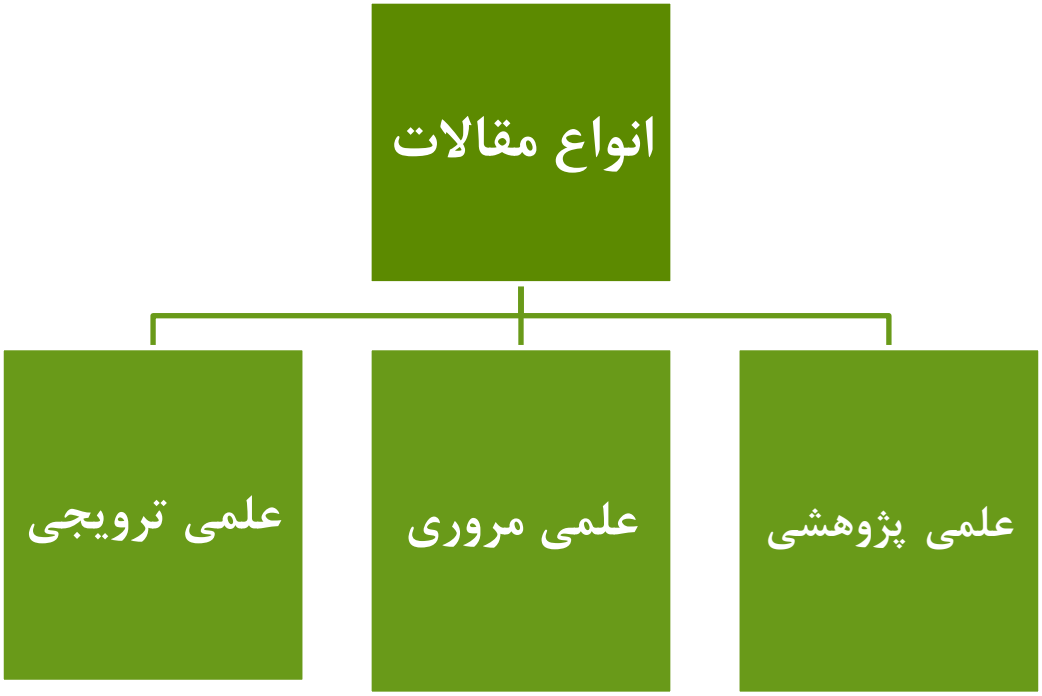
۱. در مقالهٔ علمی تحقیقی بر عنصرهای هنری نویسندگی مانند سبک متمایز، لحن و حسن شروع و ختام تکیه نکرده ایم.

۲. رعایت ساختار تعریف شده کاملاً ضروری است.

۳. از ارجاعهای لازم و کتاب شناسی مناسب برخوردار است.

۴. این مقالات اغلب در مجلات معتبر علمی منتشر می شوند و معیاری کلیدی برای رشد علمی کشورها محسوب می شوند.

انواع مقاله علمی (تقسیم بندی مجلات داخل)

انواع مقاله علمی (مجلات داخل)

۱- مقاله علمی ـ پژوهشی

نوشته ای است که:

- با استدلال و تحلیل قوی است؛
- برخوردار از دو خصلت اصالت و ابداع (نوآوری)
- با هدف پیشبرد مرزهای علمی
- از تعاریف و اصطلاحات تخصصی بهره می برد؛
- حتماً باید به زبان معیار (رسمی) باشد؛
- دارای ساختار مشخص (مقدمه، بدنه و نتیجه) است؛
- در آن تئوریها و نظریه ها مطرح می شود؛
- به معیارهای منطقی توجه می شود؛
- از صنایع ادبی بسیار کم و به ندرت استفاده می شود؛

رسا، گویا و به زبان ساده و روان است.

اگر مقالهٔ علمی - پژوهشی، حجمی گسترده پیدا کند می تواند با پایان نامه یا رسالهٔ علمی همتراز شود.

مخاطبین اصلی اینگونه مقالات:

- اساتید دانشگاهها،
- دانشجویان
- پژوهشگران
- مدیران عالی سازمانها

انواع مقاله علمی (مجلات داخل)

۲- مقاله علمی ـ مروری

مقاله‌ای است که به یک زمینه تخصصی یا به یک مسئله کاملاً تخصصی می‌پردازد و هدف آن نقد و ارزیابی نوشته هایی است که پیش تر منتشر شده است.

معمولاً نویسندهٔ این نوع مقاله، با مقوله بندی و نقد و ارزیابی نوشته های پیشین، روند پژوهش را در میان نوشته های مرتبط با یک موضوع، بررسی و مشخص می کند.

لذا نویسندهٔ چنین مقاله هایی باید در آن زمینه یا مسأله، متخصص و تحقیقاتی در آن زمینه منتشرکرده باشد.

انواع مقاله علمی (مجلات داخل)

۳- مقاله علمی ـ ترویجی

مقاله ای است که:

- به ترویج یکی از رشته‌های علوم می‌پردازد.
- سطح آگاهیها و دانش خواننده را ارتقاء می‌بخشند.
- مخاطب را با مفاهیم جدید علمی آشنا می‌سازد.
- مفهومی بدیع را در ذهن بپروراند
- برای اثبات یا رد آن، به منابع و مراجع مختلف و متعددی مراجعه نماید.
- صحت و سقم ادعای خود را براساس منابع معتبر بسنجد و یا از جمع‌بندی چندین منبع به نتیجهٔ جدیدی دست یابد.

انواع مقاله علمی (مجلات داخل)

باید توجه داشت که اعتبار یک مقاله با مجله ای که آن را منتشر می کند، سنجیده می شود.

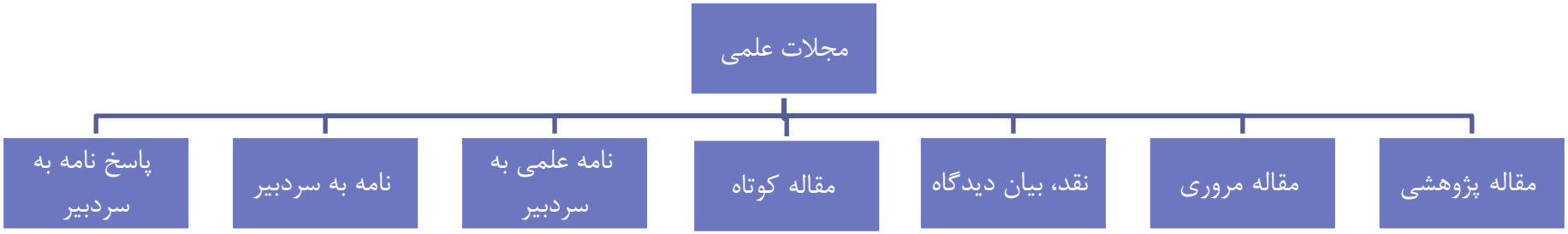
بر این اساس مجلات علمی کشور را می توان به دو دسته کلی تقسیم می شود:

(۱) مجلات علمی پژوهشی

(۲) مجلات علمی ترویجی

اعتبار مجلات توسط کمیسون نشریات علمی کشور واقع در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تعیین می شود.

انواع مقاله علمی (تقسیم بندی مجلات بین المللی)

انواع مقاله علمی (مجلات بین المللی)

LOGO

۱- مقاله پژوهشی

حاصل یک کار پژوهشی است.

بجز منابع، می توانند دارای حدود ۲۵۰۰ کلمه باشد.

۲- مقاله مروری

مروری جامع بر منابع مهم در یکی از زمینه مشخص است.

نویسنده در این گردآوری، یک فرض و خط علمی معین و نظریه خاص را دنبال می کند.

تعداد کلمات مقالات مروری تا ۵۰۰۰کلمه می تواند باشد.

انواع مقاله علمی (مجلات بین المللی)

LOGO

۳- نقد، بیان دیدگاه

می تواند شامل یک پژوهش یا تحلیل انتقادی یا بیان تعارض در مورد یک مساله موجود در یکی از زمینه های مورد بحث باشد.

تعداد کلمات آن حداکثر تا ۲۵۰۰ واژه است.

٤- مقاله کوتاه

باید حداکثر دارای ۱۵۰۰ کلمه و حداکثر ۲ شکل یا جدول باشد.

انواع مقاله علمی (مجلات بین المللی)

LOGO

۵- نامه علمی به سردبیر

شامل یک کار پژوهشی تا ۷۵۰ کلمه در مورد یک جنبه خاص از موضوع مورد مطالعه

٦- نامه به سردبیر

شامل نظرات علمی یا انتقادی کوتاه در مورد یک مقاله چاپ شده در شماره قبلی یا همین شماره در فصلنامه حداکثر در ۷۵۰ کلمه

۷- پاسخ نامه به سردبیر

از جانب نویسنده مقاله مورد نقد (جهت دفاع از نظرات و یافته های علمی خود) و حداکثر در ۷۵۰ کلمه و حاوی ۱ شکل یا جدول

امتیازات انواع مقاله علمی

نوع مقالات ارائه شده	امتیاز
مقالهٔ علمی پژوهشی	۲-۷
مقالهٔ علمی مروری	۱-۵
مقالهٔ علمی ترویجی	۱-٤
هر مقالهٔ علمی کامل داوری شده در مجموعه مقالات	۱-۲
هر مقالهٔ علمی صد در صد مستخرج از رساله یا پایان نامه	۱

امتیازات انواع مقاله علمی

نوع مقالات ارائه شده	امتیاز
مقالات ارایه شده در همایشهای داخلی – به صورت پوستر	۱
مقالات ارایه شده در همایشهای داخلی – به صورت سخنرانی	۲
مقالات ارایه شده در همایشهای بین المللی داخلی – به صورت سخنرانی	۳
مقالات ارایه شده در همایشهای خارجی – به صورت پوستر	٤
مقالات ارایه شده در همایشهای خارجی– به صورت سخنرانی	٥

اصل ترغیب

اساسی ترین اصل در مقاله نویسی، **اصل ترغیب** (Persuasive principle) است.

این اصل چیزی جز اصرار بر **هنرمندانه نوشتن** نیست؛

اصلی که رعایت آن، خواننده را وا می دارد مقاله را به محض شروع تا پایان بخواند.

نکته:

همهٔ اصل هایی که در نوشتن مقاله بکار خواهیم برد، برای رغبت انگیز کردن مقاله است.

بخشهای مقاله

بخشهای مقاله

صرف نظر از نوع مقاله علمی (پژوهشی، ترویجی و مروری)، تقریباً همه مقالات از ساختار IMRD یعنی:

مقدمه (**I**ntroduction)

روش شناسی (**M**ethod)

نتایج (**R**esults)

بحث (**D**iscussion)

برخوردار هستند.

بخشهای مقاله

قسمتهای مختلف این چارچوب بسط یافته نیز به شرح زیر می باشد:

۱. عنوان؛

۲. نویسنده یا نویسندگان؛

۳. چکیده؛

۴. مقدمه؛

۵. روش شناسی (آزمودنیها، روش تحقیق، ابزار تحقیق و رویه تحقیق)؛

۶. نتایج؛

۷. بحث؛

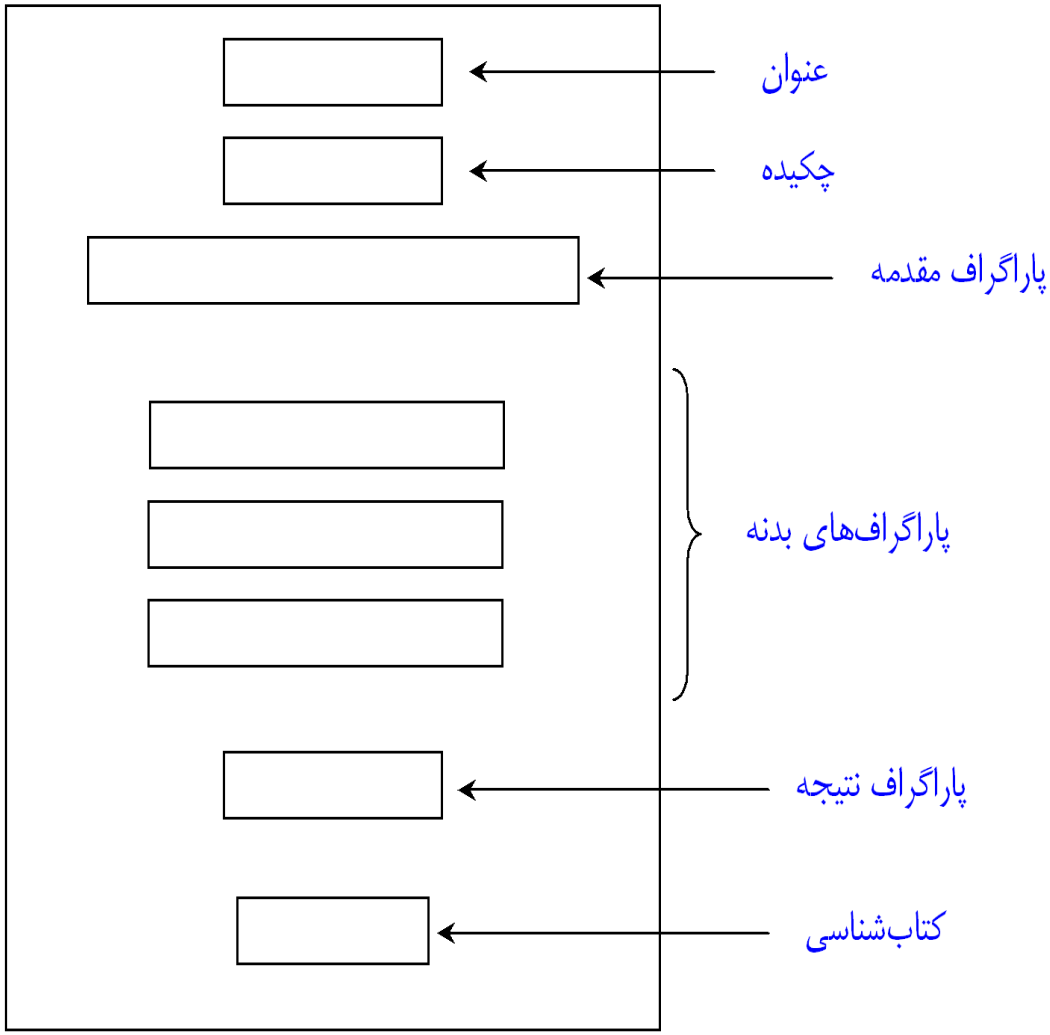
۸. تشکر و قدردانی؛

۹. منابع؛

۱۰. زیرنویس.

ساختار کلی مقاله

ساختاری ساده ای که اجزای مورد اشاره در کنار هم قرار خواهند گرفت بدین صورت می باشد:

عنوان مقاله

(Title)

عنوان (Title)

آموزش و پرورش

عبرت تاریخ

شیوهٔ انصاف

این عنوانها نشان نمی دهند که مقاله در مورد چه موضوعی است یا نویسنده چه جنبه ای از موضوع کلی را در نظر دارد.

عنوان مناسب، بهترین ابزار ترغیب خواننده است.

اصل در مقاله نویسی، نظر نویسنده دربارهٔ موضوع خاصی است. انتخاب عنوان کلی برای مقاله نقض غرض است.

عنوان (Title)

– عنوان مقاله، مهم‌ترین عبارت یک مقاله است. اگر خواننده‌ای اهمیت نوشته‌ای را از عنوان آن برداشت نکند، به مطالعه و خواندن آن ادامه نمی‌دهد؛

– عنوان مقاله، مفهوم اصلی مقاله را نشان می‌دهد و از این رو باید به صورت خلاصه، مضمون اصلی آن را نشان دهد؛

– عنوان مقاله باید جذاب باشد؛ یعنی به گونه‌ای انتخاب شود که نظر خوانندگان را که معمولاً ابتدا فهرست عناوین مندرج در یک مجله علمی را می‌خوانند به خود جلب نماید.

– عنوان مقاله باید آگاهی دهنده باشد؛

– عنوان مقاله باید کوتاه باشد. معمولاً تعداد کلماتی که در عنوان مقاله ذکر می شود، نباید بیش از دوازده واژه باشد.

عنوان (Title)

عنوان باید گویا و بیانگر متغیرهای اصلی پژوهش باشد.

از به کار بردن اصطلاحات ناآشنا و یا اختصاری در عنوان مقاله باید خودداری نمود؛

– به طور معمول (نه همیشه) در تبیین عنوان مقالات، چهار سؤال کلیدی در نظر گرفته می شود که عبارتند از: ۱)چه چیزی؛ ۲)در چه جامعه ای؛ ۳)در کجا؛ ۴)در چه زمانی.

– عنوان مقاله نباید دارای «پیش داوری» باشد.

– هیچگاه نباید در عنوان مقاله، نتیجهٔ پژوهش را به صورت ثابت شده ذکر نمود.

– در هنگام انتخاب عنوان مناسب، بهتر است نویسنده، خود را در جایگاه خواننده قرار دهد؛

– عنوان جامع و کامل، عنوانی است که به نویسنده بگوید: «این مقاله علمی دربارهٔ چیست؟

انواع عنوان مقالات

۱. عنوانهایی که بیان کنندهٔ یک موضوع کلّی هستند:

- هویت علم دینی؛

- تبیین مفهوم خوبی در حکمرانی خوب؛

- گسترهٔ چشم انداز

۲. عنوانهایی که شامل یک تیتر کلی و یک موضوع خاص است:

- بررسی عوامل مؤثر بر افزایش بهره وری (مطالعهٔ موردی: بانک سامان)؛

- بررسی تأثیر سیاست پژوهی در فضای سیاستگاری (مطالعهٔ موردی: مرکز پژوهشهای مجلس)

انواع عنوان مقالات

۳. عنوانهایی که فقط یافته ها را بیان می کنند:

- تمایلات مصرفی زنان در شهر یزد؛

- معیارهای ویژۀ ارزیابی پژوهش کیفی

٤. عنوانهایی که نشان دهندۀ پاسخگویی به یک سؤال است:

- آیا آزمایشهای فکری استدلال هستند؟

- آیا الگوی توسعۀ ایرانی – اسلامی دست یافتنی است؟

انواع عنوان مقالات

۵. عنوانهایی که بیان کنندۀ یک نظریه است:

- تأملی در ویژگیهای روش شناختی مکتب فلسفی صدر المتألهین؛

- درآمدی مبنایی و راهبردی بر الگوی اسلامی - ایرانی توسعه علم و فناوری

٦. عنوانهایی که بر روش شناسی مورد استفاده در پژوهش تأکید دارد:

- روش شناسی مستندسازی تجربیات سیاستی (دانش ضمنی)؛

- ساخت و اعتباریابی مقیاسی برای سنجش فرایند یادگیری

انواع عنوان مقالات

۷. عنوانهایی که توصیه ها و یا مقایسه هایی را پیشنهاد می کند:

- علوم اجتماعی و علوم طبیعی؛ شباهتها و تفاوتها؛

- مطالعهٔ تطبیقی تعیین مرجع صالح رسیدگی به دعاوی حقوقی نقض اسرار تجاری در فضای دیجیتالی

۸. عنوانهایی که جلب توجه می کنند؛ یعنی با یک مطلب تأثیرگذار یا شگفت انگیز شروع می شود؛

- یک تغییر الگوی ضروری برای بازاریابی کالاهای کشاورزی در آسیا؛

- اخلاق، استعاره و بازی؛

-مدل پویای چند هدفه تحلیل پوششی داده های فازی

انواع عنوان مقالات

۹. عنوانهایی که رمزگونه هستند و حالت ابهام در درون آنها نهفته است:

– اخلاق، استعاره و بازی؛

– چشم انداز: رأس هرم قدرت برای پایداری و پویایی سازمانها در هزارهٔ جدید؛

– علوم اجتماعی و علوم طبیعی؛ شباهتها و تفاوتها؛

۱۰. عنوانهایی که از واژگان ادبی استفاده می کند:

– در باب امکان رئالیسم ساختاری؛

– بررسی قرابتهای معنایی بوستان و گلستان سعدی

زمان تدوین عنوان مقاله

زمان تدوین عنوان مقاله

اگر چه به صورت منطقی، مقاله باید با عنوان شروع شود، اما نگارش دقیق، استاندارد و مناسب عنوان مقاله زمانی صورت می گیرد که نگارنده، گزارش تحقیقی خود را کامل کرده باشد؛

لذا توصیه می شود عنوان مقاله پس از تکمیل گزارش تحقیق و پس از نگارش سایر قسمتهای مقاله، تدوین و نهایی شود.

تمرین

برای مقاله خود، عنوان مناسبی بنویسید.

سعی کنید:

- در نگارش عنوان، از ساختارهای معرفی شده، استفاده نمایید؛
- مسأله اصلی که مقاله به آن خواهد پرداخت، در عنوان مقاله درک شود؛
- اصل ترغیب در نگارش و تدوین عنوان مقاله رعایت شود؛
- عنوان انتخاب شده، جذاب، دقیق و آگاهی دهنده باشد.

پس از انجام این کار، عنوان مقالهٔ خود را در اختیار شخص دیگری قرار دهید و نظرات وی را جویا شوید.

- آیا برداشت او از عنوان مقاله، همان چیزی است که مقاله در پی تبیین آن است؟
- به نظرات او توجه کرده و عنوان را به صورت دقیق، مورد بررسی قرار دهید.

مقدمه مقاله

(Introduction)

مقدمهٔ مقاله

هدف از نگارش مقدمه در مقاله:

- طراحی نقشه و ارایه چارچوبی برای راهنمایی خوانندگان مقاله است.
- کمک به ارایهٔ پاسخ به این سؤالات است که چرا نویسنده یا نویسندگان، این پژوهش را انجام داده اند و از انجام آن چه هدف یا اهدافی را دنبال می کنند.
- بنابراین مقدمهٔ مقاله باید بتواند دربارهٔ ماهیت مسألهٔ مورد مطالعه و اهمیت آن و اینکه نویسنده می خواهد با چه رویکردی موضوع را بررسی کند، مطالبی ارایه دهد.

از این رو در مقدمهٔ مقاله، مواردی چون معرفی مقاله، بیان زمینه و سابقهٔ موضوع، جملهٔ کلیدی مقاله و شرح کلی مقاله ارایه می شود.

بر این اساس مقدمه **دو** بخش اصلی دارد:

مقدمهٔ مقاله

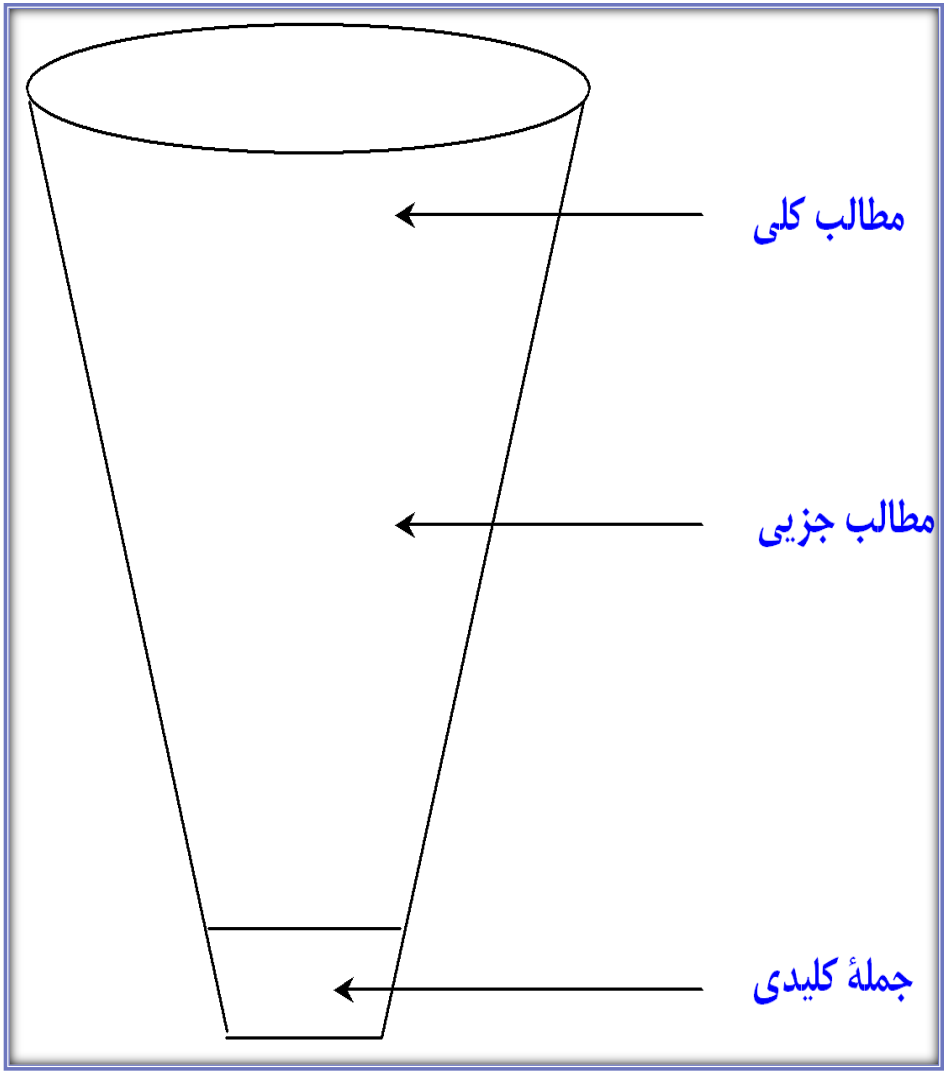
۱. بخشی که از مطالب کلی دربارهٔ موضوع آغاز و به تدریج به مطلب جزیی ختم می شود.

مقاله در این بخش باید حُسن شروع داشته باشد.

۲. بخشی که جملهٔ کلیدی نامیده می شود.

- این حق خواننده است که بداند نویسنده چه منظوری از نوشتن مقاله دارد.
- لذا دستور کلی در نوشتن مقدمه این است که آنچه نویسنده در پی اثبات یا توضیح آن است، در جمله ای که به آن جملهٔ کلیدی می گویند بیان شود.
- توجه به این مسأله نویسنده را از حاشیه رفتن و طرح مباحث زاید در امان می دارد.
- تمام مطالب مقاله باید در ارتباط با جملهٔ کلیدی باشند؛ از این رو جملهٔ کلیدی، مهمترین جملهٔ مقاله است.

مقدمهٔ مقاله

مقدمه ساختاری قیفی شکل دارد؛

- بدین معنا که از مباحث عمومی و گسترده شروع و به جملهٔ کلیدی ختم می شود.

- لذا هر چه از ابتدای مقدمه به انتهای آن نزدیک می شویم، دامنهٔ مطالب محدودتر می شود، تا جایی که به موضوع اصلی مقاله خواهیم رسید.

محتوای مقدمه

مقدمه به تناسب موضوع باید شامل مطالبی باشد دربارهٔ تاریخ موضوع، اهمیت موضوع، فهرستی از مباحث مقاله و تعریف اصطلاحاتی که در بدنهٔ مقاله آمده است.

- مقدمه معمولاً با مطالبی کلی در خصوص تاریخچهٔ موضوع آغاز می شود که این مطالب کلی می تواند در یک تا چند سطر بیان شود.

- پس از ذکر مطالب کلی، دامنهٔ مطالب باید محدودتر و جزیی تر شود (قیاس).

محتوای مقدمه

در ادامه، جهت مطالب باید به سوی بیان «اهمیت و ضرورت» موضوع مورد بحث باشد؛ بدین معنا که نویسنده به سؤالاتی به شرح زیر پاسخ دهد:

- موضوع مقاله چه کمکی به انسانها و جامعهٔ بشری می کند؟
- آیا به بهتر زیستن کمک می کند؟
- آیا از هدر رفتن و اتلاف منابع جلوگیری می کند؟
- آیا جلوی خطاها را می گیرد؟

همچنین بهتر است از داده های آماری تحقیقات پیشین و یا آمار و ارقام موجود در خصوص موضوع مورد مطالعه جهت نزدیکی به ذهن استفاده شود.

محتوای مقدمه

- یکی دیگر از مواردی که بیان آن در مقدمهٔ مقاله ضروری است، طرح و بیان مسأله است؛ چرا که مهمترین رکن هر تحقیق علمی، مسأله تحقیق است.

- با بیان مسألهٔ تحقیق در مقدمه، مخاطب درمی یابد که ناشناخته و مجهول مقاله چیست و مقاله به دنبال آشکار نمودن چه چیزی است.

- مسأله را هر گونه وضعیتی می دانیم که در آن، «شکافی میان حالت موجود و حالت مطلوب» وجود دارد.

محتوای مقدمه

ویژگیهای یک مسالهٔ تحقیقی مناسب:

- نو بودن (نوآور بودن)
- ادارکی بودن
- بسیط بودن
- شفاف بودن
- مرتبط با رشتهٔ تخصصی محقق بودن

در پایان بهتر است مقدمه با جمله ای دربارهٔ هدف یا هدفهای مقاله به پایان برسد که اهداف ذکر شده می تواند به صورت کلی و یا با ذکر جزئیات ارایه شود.

محتوای مقدمه

حجم مقدمه

حجم مقدمه در مقاله های علمی، متغیر است و می تواند از دو یا چند پاراگراف تا دو صفحه باشد؛ اما نباید از دو صفحه طولانی تر شود.

تعیین دقیق حجم مقدمه در مقاله های علمی، تابعی از حجم کلی مقاله است؛ بدین معنا که بر اساس قالب تعیین شدهٔ هر مجله، نویسنده می تواند حجم مناسب مقدمه را تعیین نماید.

نکته:

شاید نگارش مقدمه کاری آسان به نظر برسد، اما در بسیاری از مواقع نگارش آن (چه برای کتاب و چه مقاله) کاری فرساینده است.

مطالب کلی

مقدمه

توسعه شگفت‌انگیز فناوری اطلاعات و گسترش آن به بازارهای پولی و بانکی جهان، علاوه بر تسهیل امور مشتریان بانک‌ها، روش‌های جاری بانکداری را متحول ساخته است. امروزه قضاوت مشتری در امور بانکی بر اساس میزان توانمندی بانک در کمک به حل معضلات و توسعه‌ی تجارت او استوار است. امنیت، سرعت تراکنش، دوستی با مصرف کننده و راحتی، سهولت استفاده، اعتماد و مسائل مربوط به حریم خصوصی، از مهمترین عوامل در انتخاب بانک توسط مشتری می باشد(Serkan Akinci et al, 2004; Sylvie Laforet et al, 2005). در نظام بانکی، انجام سریع امور و عدم اتلاف زمان به عنوان مهم‌ترین عنصر موفقیت در رقابت بانک‌ها محسوب شده و مشتریان به عنوان رکن اصلی تعیین‌کننده این رقابت، ارزش بسیار زیادی برای تکنولوژی و سرعت و در درجه بعدی تخصص فنی بانک‌ها قائل هستند. در بانکداری نوین، تشریح خدمات بانک و خصوصاً خدمات بانکداری الکترونیک الزامی است و از این رو بانک‌ها برای کارآمد شدن نیاز به کسب اطلاعات کافی از مشتری، درک علائق و خواسته‌ها و توسعه روابط با او هستند. از این رو پذیرش بانکداری آنلاین در بیشتر کشورهای جهان رو به افزایش بوده؛ به گونه‌ای که نرخ ارتباطهای بانکداری الکترونیک در کشورهای پیشرو از ۵۰ درصد گذشته است(Tero Pikkarainen et al;2004:226).

مطالب جزیی

بنابراین شایسته است در بازار رقابت کنونی که با تاسیس بانک‌های خارجی در کشور و خصوصی شدن تعداد زیادی از بانک‌های دولتی همراه است، بانک‌ها هرچه سریع‌تر برای حفظ مشتریان خویش چاره‌اندیشی نموده و جهت توسعهٔ بانکداری الکترونیکی، اقدامات لازم را به عمل آورند.

جملهٔ کلیدی

بررسی یک نمونه مقدمه

تأثیر هوش فرهنگی بر اثربخشی گروهی
(مورد مطالعه: شرکت فولاد مبارکهٔ اصفهان)

امروزه تعداد شرکتهایی که برای مدیریت محیطهای پویا و پیچیدهٔ عصر حاضر، به تشکیل گروه روی می آورند، روز به روز افزایش می یابد. اکنون گروه سازی راه حلی برای مقابله با مشکلات ناشی از تطابق بیرونی به شمار می رود. این مهم از طریق گردآوری افکار و نظرات مختلف میسر است. گروه می تواند پاسخی مناسب برای پیچیدگی محیط باشد (Schnider & Barso,2003). قرار دادن افراد در گروهها، تضمین نمی کند که آن گروهها مؤثر خواهند بود. کار کردن افراد با یکدیگر، گوش دادن به هر عضو، توجه کردن به کلیه نظرات و تواضع و احترام به یکدیگر، همیشه یک چالش بوده است. در جامعهٔ امروز، که تنوع فرهنگی در همه جا وجود دارد، ارتباطات خوب به چالش بزرگتری تبدیل شده است. شناخت، ارزش گذاشتن و حمایت از این تفاوتها می تواند بهره وری هر فرد را در محل کارش حداکثر کند (Bibikova & Kotelnikov,2006). هوش فرهنگی، کلید موفقیت در دنیای کنونی است. به منظور عملکرد مؤثر گروههای کاری، خود گروه باید هوش فرهنگی را توسعه دهد. گروههای ناهمگون نسبت به گروههای تک فرهنگی، پتانسیل موفقیت بزرگ و شکست بزرگ‌تری دارند. ترفندی که آنها باید مورد استفاده قرار دهند، به حداکثر رساندن اثرات مثبت تنوع فرهنگی و به حداقل رساندن آثار منفی آن است (Thomas &Inkson, 2008:247). با افزایش هوش فرهنگی، مدیر و اعضای گروه می‌توانند مبنایی برای درک و احترام متقابل باشند و توانایی افراد را در شناسایی راه حل مشکلات خود بالا ببرند. هدف این تحقیق، تعیین رابطهٔ بین هوش فرهنگی (شامل ابعاد استراتژی، دانش، انگیزه، و رفتار) اعضای گروههای کاری با اثربخشی آنها در شرکت فولاد مبارکهٔ اصفهان بود.

بررسی یک نمونه مقدمه

مقدمه ساختاری قیفی شکل دارد و این ساختار باید از سوی مخاطب درک شود. حال آنکه مطالعهٔ مقدمهٔ این مقاله، چنین برداشت و درکی را در مخاطب ایجاد نمی کند.
ضمن آنکه در نه سطر ابتدایی مقدمه، نویسنده به بیان مطالب پراکنده ای پرداخته است و از این حیث، مخاطب در درک آنچه مقاله به دنبال تحقق آن است، دچار سردرگمی می شود.

همچنین با مطالعهٔ مقدمه، کل به جزء بودن آن درک نمی شود، این است که در مقدمه، ابتدا گروهها مورد اشاره قرار گرفته است (اکنون گروه سازی راه حلی برای...)؛ سپس مطالب بسیار مختصری در مورد هوش فرهنگی ارایه شده است (هوش فرهنگی کلید...) و مجدداً گروهها مورد بحث واقع می شود (گروههای ناهمگون نسبت به...)؛ حال آنکه بهتر بود نویسنده پس از بحث و بررسی گروهها، صرفاً به موضوع هوش فرهنگی بپردازد.

بررسی یک نمونه مقدمه

در ادامه و در سطرهای دهم تا پانزدهم (به منظور عملکرد مؤثر گروههای کاری...)، به نظر می رسد نویسنده به اهمیت و ضرورت موضوع مقاله اشاره می کند. همان طور که گفته شد، جهت بیان اهمیت و ضرورت موضوع مقاله، نویسنده باید به سؤالاتی از جمله اینکه موضوع مقاله چه کمکی به انسانها و جامعهٔ بشری می کند، آیا به بهتر زیستن کمک می کند، آیا از هدر رفتن و اتلاف منابع جلوگیری می کند و آیا جلوی خطاها را می گیرد، پاسخ دهد. بر این اساس، امکان تبیین بهتر اهمیت و ضرورت موضوع مقاله همچنان وجود دارد.

هدف از نوشتن مقدمه، طراحی یک نقشه و ارایه چارچوبی برای راهنمایی خوانندگان مقاله است، حال آنکه در مقدمهٔ مورد مطالعه، چنین موضوعی مشاهده نمی شود و مخاطب در پایان مقدمه، شناختی در مورد اجزا و سایر بخشهای مقدمه کسب نخواهد کرد.

از سوی دیگر، همان طور که پیش تر نیز اشاره شد، بهتر است مقدمه با بیان هدف یا اهداف مقاله به پایان برسد، که نویسندهٔ مقاله نیز در دو سطر پایانی (هدف این تحقیق، تعیین رابطهٔ بین...)، این مهم را رعایت کرده است.

تمرین

برای موضوع انتخابی مقاله خود، مقدمه بنویسید.

سعی کنید:

- در نگارش مقدمه، ساختار اصلی یعنی کل به جزء بودن رعایت شود؛
- مسألهٔ اصلی که مقاله به آن خواهد پرداخت شرح داده شود؛
- اهدافی که در مقاله به دنبال تحقق آن هستید، ذکر شود.

پس از اتمام مقدمه، آن را جهت مطالعه در اختیار شخص دیگری قرار دهید و نظرات وی را جویا شوید.

- آیا موارد سه گانهٔ مورد اشاره در بالا را تأیید می کند؟
- به نظرات او توجه کرده و آنها را به صورت دقیق مورد بررسی قرار دهید.

بدنه مقاله

(Body)

بدنه

اصلی ترین بخش مقاله، بدنهٔ مقاله است.

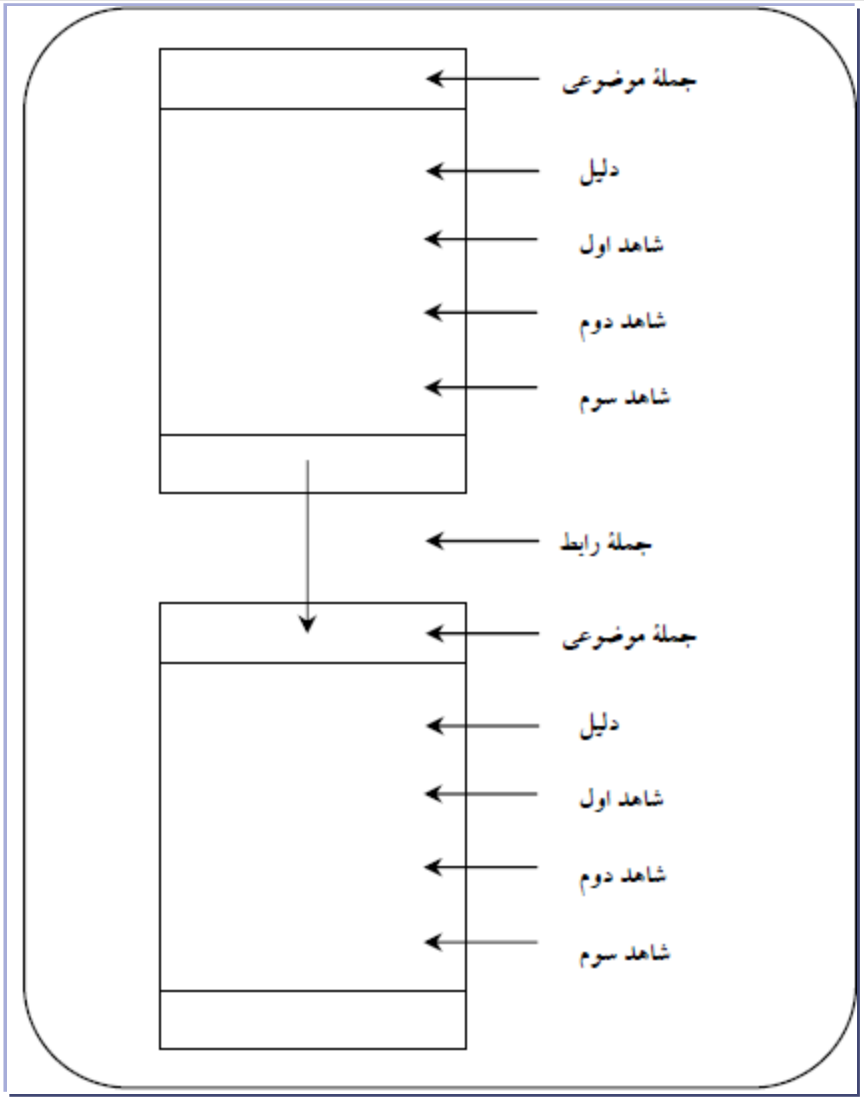
منظور از بدنهٔ مقاله، پیشینهٔ پژوهش و چارچوب نظری پژوهش است که بنیانهای مقاله بر آنها استوار است.

بررسی بدنه مقاله (پیشینهٔ تحقیق)، معمولاً نقدی از دانش موجود دربارهٔ موضوع پژوهش است و اگر به درستی صورت گیرد، به بیان مسأله کمک می کند و یافته های تحقیق را به پژوهشهای قبلی متصل می سازد.

چارچوب نظری از پیوندهای درونی میان متغیرهایی که سرانجام در پویایی موقعیت مورد بررسی نقش دارند، گفتگو می کند.

پدید آوردن چنین چارچوب مفهومی به ما کمک می کند تا روابط خاصی را در نظر بگیریم و آنها را بیازماییم و درک خود را در زمینهٔ پوياييهای موقعیتی که قرار است پژوهش در آن صورت گیرد، بهبود بخشیم.

بدنه

بنابراین نمودار هر پاراگراف به شکل زیر خواهد بود:

نحوه نگارش بدنه

ساختار هر پاراگراف باید شامل موارد زیر باشد:

۱. جملهٔ موضوعی:

هر پاراگراف باید شامل موضوعی در تأیید جملهٔ کلیدی باشد. این موضوع را اغلب در آغاز پاراگراف، در جمله ای که «جملهٔ موضوعی» نامیده می شود، بیان می کنند.

۲. دلیل:

منظور از دلیل، ارایهٔ نظریه های علمی مرتبط با موضوع مقاله است؛ بدین معنا که نویسنده برای شناسایی متغیرهای تحقیق و رسیدن به مدل مفهومی، ناگزیر از مرور نظریه ها خواهد بود.

۳. شاهدها:

مقصود از شاهد، مثالهای عینی از موضوع مورد مطالعه می باشد که آنها را می توان در نتیجهٔ بررسی مقالات و پژوهشهای پیشین به دست آورد.

۴. جملهٔ رابط:

آخرین جملهٔ پاراگراف باید به گونه‌ای بیان شود که این پاراگراف را به پاراگراف بعدی متصل کند.

بدنه

تعداد پاراگرافهای بدنه، بستگی به:

موضوع مقاله،

مقدار اطلاع (دانش) نویسنده و

حجم مقاله

دارد.

به دلیل محدودیت در حجم مقاله، در تعداد پاراگرافهای بدنه نیز محدودیت وجود دارد.

رعایت اصل مربوط بودن همهٔ پاراگرافها به جملهٔ کلیدی در تنظیم بدنه بسیار مهم است.

تمرین

بدنهٔ مقاله را با توجه به مسألهٔ تحقیق تنظیم کنید.

سعی کنید:

- نظریه های مرتبط با مسألهٔ تحقیق را شناسایی و مورد استفاده قرار دهید؛

- بررسی پیشینهٔ مقاله را با کلی ترین منابع اطلاعاتی که کمترین رابطه را با مسأله دارند، شروع نمایید و با بحث دربارهٔ مرتبط ترین مرجع به پایان برسانید؛

- همواره به ارتباط بین پاراگرافهای بدنه، با توجه به جملهٔ کلیدی، توجه کنید.

تدوین فرضیه ها و روش تحقیق

روش شناسی در مقاله

حالت ایده آل در نگارش بخش روش شناسی مقاله این است که:

نویسنده، اطلاعات کافی را در این بخش به گونه ای طرح و ارایه نماید که خواننده بتواند آن مطالعه و پژوهش را تکرار نماید؛

جهت نیل به این هدف، نویسنده باید به پنج سؤال زیر پاسخ دهد:

۱. چه نوع طرح تحقیقاتی در این مطالعه استفاده شده است؟

۲. چه کسانی (آزمودنیها) در این مطالعه شرکت کرده اند؟

۳. چه نوع ابزاری برای انجام این تحقیق نیاز است؟

۴. روش اجرای پژوهش چگونه بوده است؟

۵. نحوۀ تجزیه و تحلیل داده ها چگونه بوده است؟

مدل مفهومی

آنچه که در انتهای بدنه ارایه می شود، معمولاً مدل نظری یا مفهومی مقاله است.

این مدل در نتیجهٔ بررسی متغیرها و ابعاد مختلف مسالهٔ مورد مطالعه، ساخته و ارایه می شود.

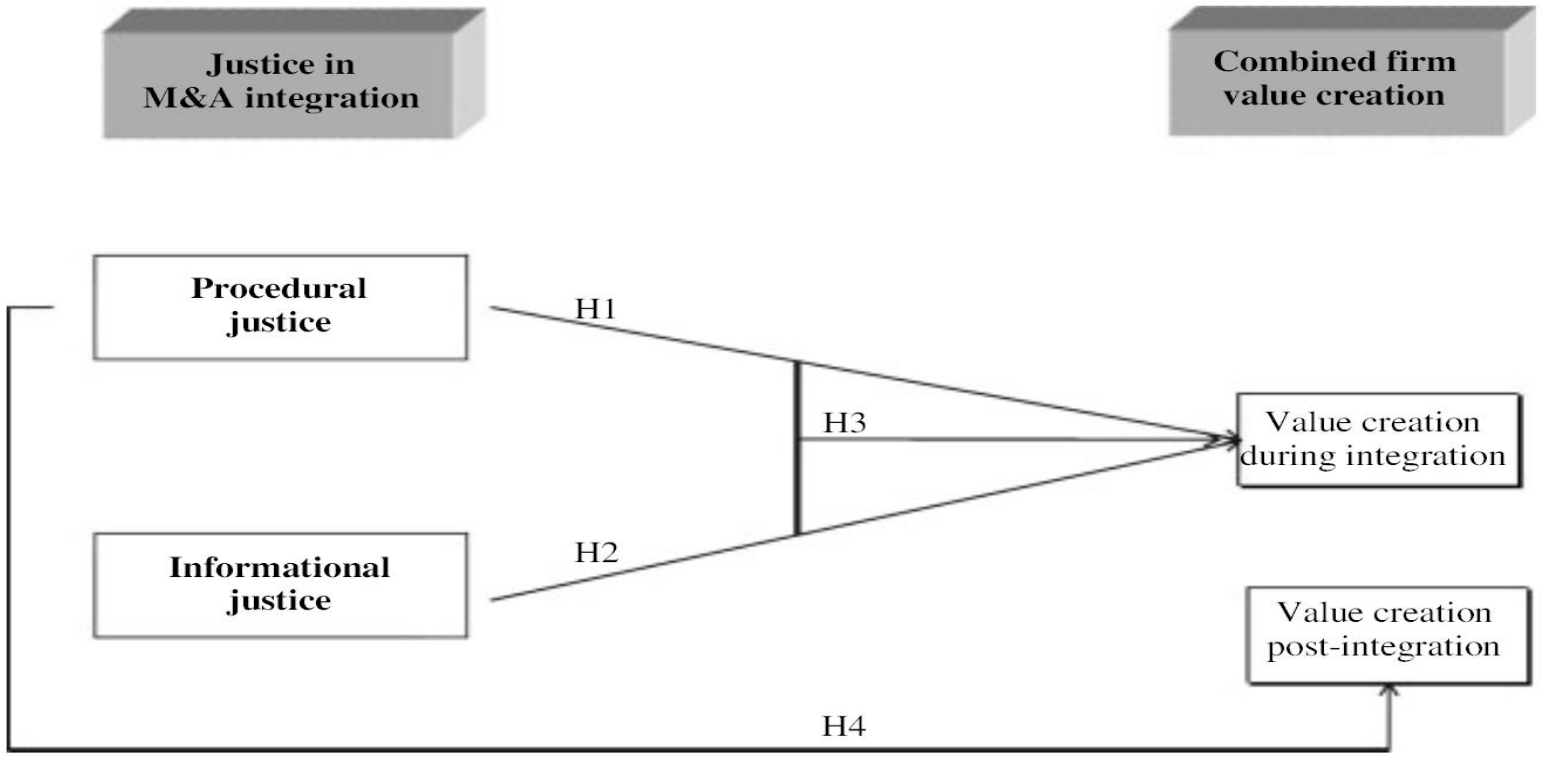
استفاده از مدل، فهم مطالب ارایه شده در قسمت بدنهٔ مقاله را برای مخاطب تسهیل می کند.

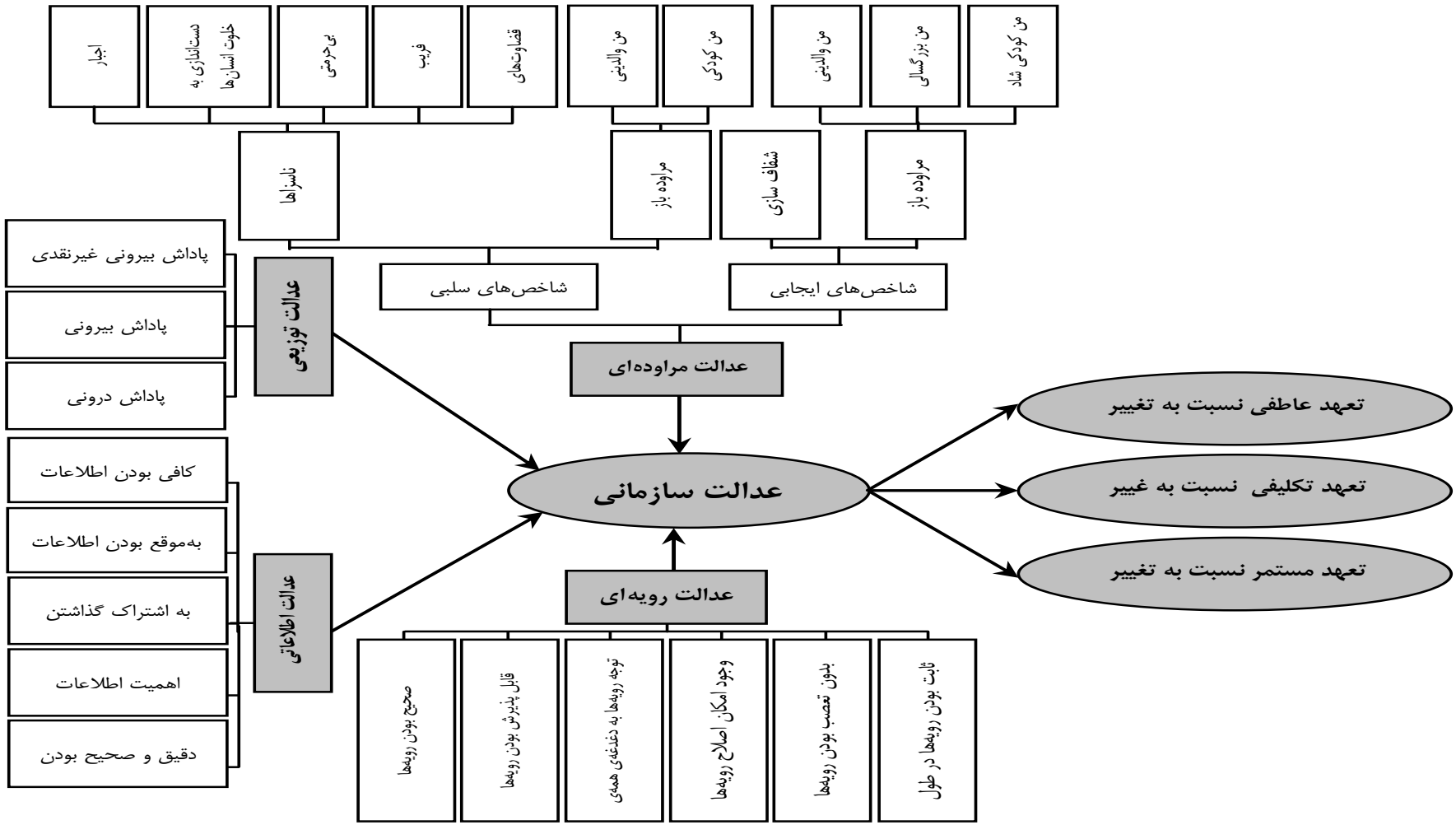
همچنین در مدل مفهومی، ارتباط میان متغیرهای مختلف پژوهش (مستقل، وابسته، میانجی و ...) به صورت واضح، مشاهده می شود و از این رو می توان فرضیه های پژوهش را نیز نمایش داد.

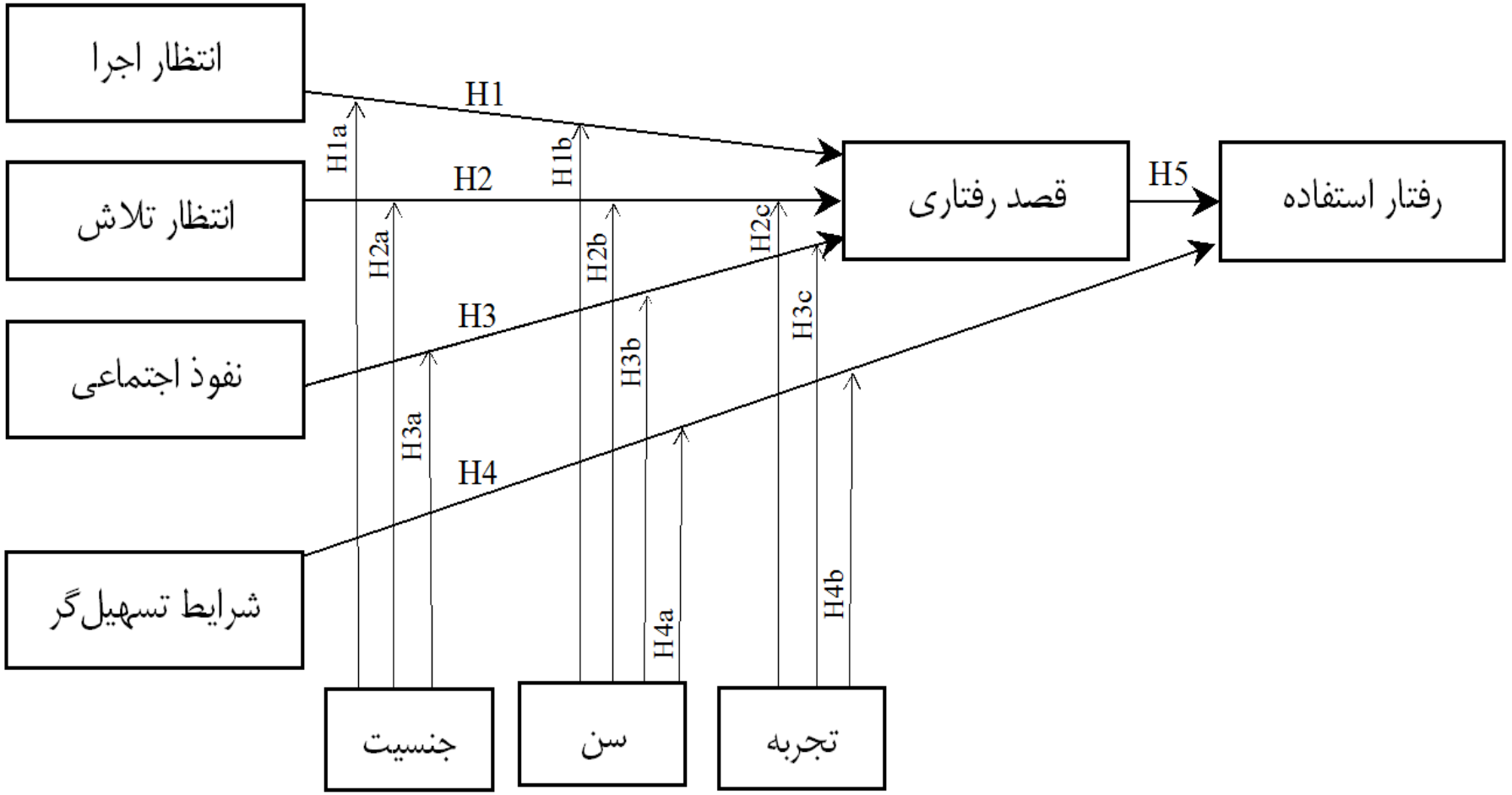
نمونه هایی از مدل های مفهومی ارایه شده در مقالات:

مدل مفهومی

می توانید شماره های فرضیه ها را بر روی پیکانهای شکل بنویسید تا خواننده بهتر بتواند بحث نظری شما را دنبال کند.

من کودکی شاد
من بزرگسالی
من والدینی
من کودکی
من والدینی
قضاوت‌های
فریب
بی‌حرمتی
دست‌اندازی به خلوت انسان‌ها
اجبار
مراوده باز
شفاف سازی
مراوده باز
ناسزاها
شاخص‌های ایجابی
شاخص‌های سلبی
عدالت مراوده‌ای
عدالت توزیعی
پاداش درونی
پاداش بیرونی
پاداش بیرونی غیرنقدی
عدالت اطلاعاتی
دقیق و صحیح بودن
اهمیت اطلاعات
به اشتراک گذاشتن
به‌موقع بودن اطلاعات
کافی بودن اطلاعات
عدالت سازمانی
عدالت رویه‌ای
ثابت بودن رویه‌ها در طول
بدون تعصب بودن رویه‌ها
وجود امکان اصلاح رویه‌ها
توجه رویه‌ها به دغدغه‌ی همه‌ی
قابل پذیرش بودن رویه‌ها
صحیح بودن رویه‌ها
تعهد عاطفی نسبت به تغییر
تعهد تکلیفی نسبت به غییر
تعهد مستمر نسبت به تغییر

انتظار اجرا
انتظار تلاش
نفوذ اجتماعی
شرایط تسهیل گر
قصد رفتاری
رفتار استفاده
جنسیت
سن
تجربه
H1
H2
H3
H4
H5
H1a
H1b
H2a
H2b
H2c
H3a
H3b
H3c
H4a
H4b

مدل مفهومی

یادآوری:

- باید توجه داشت که ارایه مدل مفهومی در همهٔ انواع مقالات ممکن نیست؛
- بنابراین عدم وجود مدل مفهومی در یک مقاله، به خودی خود موجب کاهش ارزش علمی مقاله نخواهد شد؛

- در صورتی که ارایه مدل در مقاله ممکن باشد و نویسنده به انجام این کار اقدام ننماید، این موضوع به عنوان یک ضعف ساختاری از سوی مخاطبان و داوران مقاله، محسوب خواهد شد.

فرضیه ها در مقاله

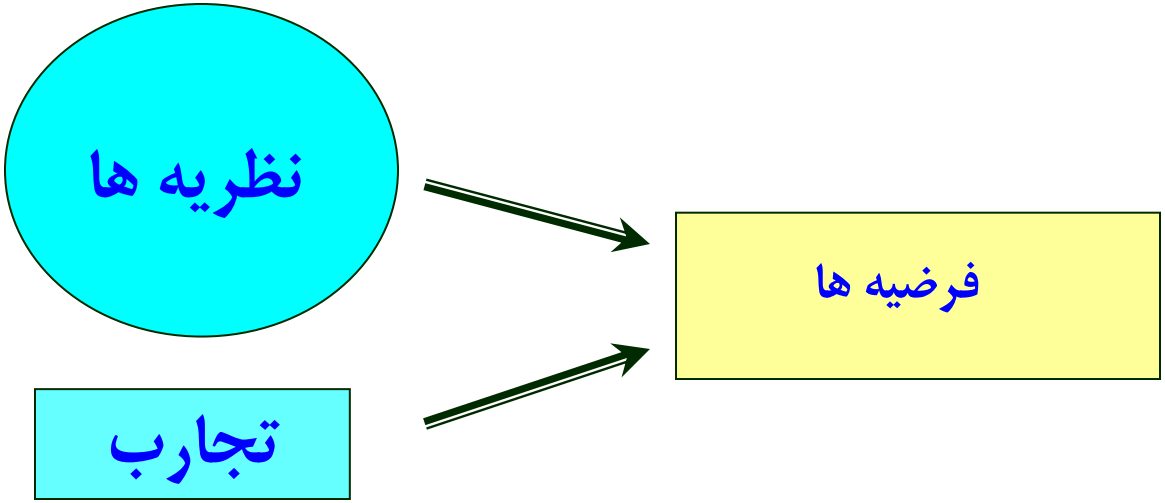
LOGO

فرضیه

وجود فرضیه یا سوال، در پژوهشهای علمی (از هر نوعی که باشد) و به تبع در مقاله های علمی، الزامی است.

- حدس یا گمان اندیشمندانه دربارهٔ ماهیت، چگونگی و روابط بین پدیده ها، اشیاء و متغیرها که محقق را در تشخیص نزدیک ترین و محتمل ترین راه برای کشف مجهول کمک می کند.

- گمانی است موقتی که درست بودن یا نبودنش باید مورد آزمایش قرار گیرد.

فرضیه ها در مقاله

ویژگی های یک فرضیهٔ خوب

- باید قدرت تبیین حقایق را داشته باشد؛ یعنی واقعیت مساله و روابط مورد مطالعه را منعکس کند.
- باید بتواند پاسخ مسالهٔ تحقیق را بدهد.
- باید قابلیت حذف حقایق نامرتبط با مسالهٔ تحقیق را داشته باشد.
- باید شفاف و قابل فهم باشد.
- باید قابلیت آزمون شدن را داشته باشد.
- نباید با حقایق و قوانین مسلم و اصول علمی تایید شده مغایرت داشته باشد.
- باید به مطالعه و پژوهش جهت بدهد و راهنمای فعالیتهای پژوهش باشد.
- باید به صورت جملهٔ خبری باشد تا از نحوهٔ ارتباط متغیرها خبر بدهد.
- باید با توجه به چهارچوب نظری تحقیق تدوین شوند.

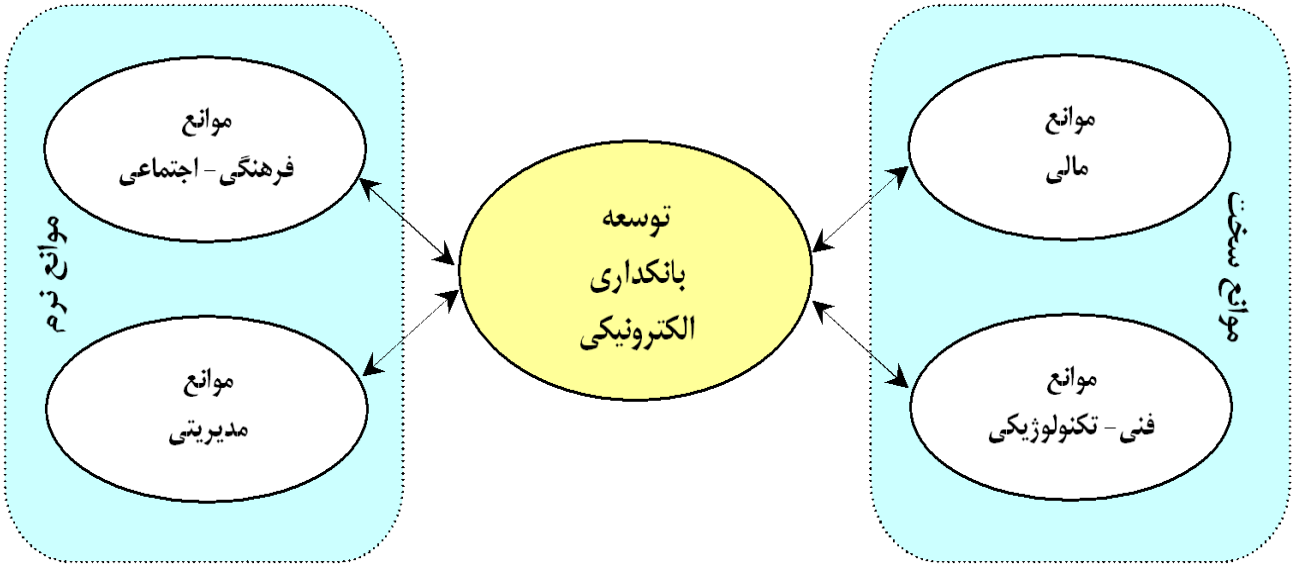
فرضیه ها در مقاله

نحوۀ بیان فرضیه در مقاله:

دو شیوه برای بیان فرضیه ها در مقالات علمی وجود دارد:

۱- در انتهای بخش مبانی نظری و پس از ارایۀ مدل مفهومی و ترسیم نحوۀ رابطۀ میان متغیرها، فرضیه ها را بیان می کنیم.

مثال:

فرضیه ها:

موانع فرهنگی - اجتماعی، یکی از موانع نرم پیاده سازی و توسعه بانکداری الکترونیکی در ایران می باشد.

موانع مدیریتی، یکی از موانع نرم پیاده سازی و توسعه بانکداری الکترونیکی در ایران می باشد.

موانع مالی، یکی از موانع سخت پیاده سازی و توسعه بانکداری الکترونیکی در ایران می باشد.

موانع فنی، یکی از موانع سخت پیاده سازی و توسعه بانکداری الکترونیکی در ایران می باشد.

فرضیه ها در مقاله

LOGO

نحوۀ بیان فرضیه در مقاله:

۲- بجای آنکه در انتهای بخش ادبیات در یک فهرست آورده شوند، در پی پارگرافی که ادبیات مربوط به آنها ارائه می شود، مطرح شوند. بدین ترتیب خواننده بهتر می تواند رابطه میان ادبیات و فرضیه ها را پی گیری کند.

مثال

نوع نگرش دیگران از فرد، قصد رفتاری او را تحت تاثیر قرار می دهد. این ارتباط به طور مثبتی به ارتباط بین هنجارهای ذهنی و تاثیر رفتاری منجر می‌شود. درنتیجه فرض می شود که:

فرضیه: هنجار ذهنی با قصد رفتاری جهت استفاده از رایانه، رابطه مثبت دارد.

روش شناسی تحقیق

بخش روش شناسی در مقالات از پنج قسمت تشکیل می شود:

۱. نوع تحقیق؛

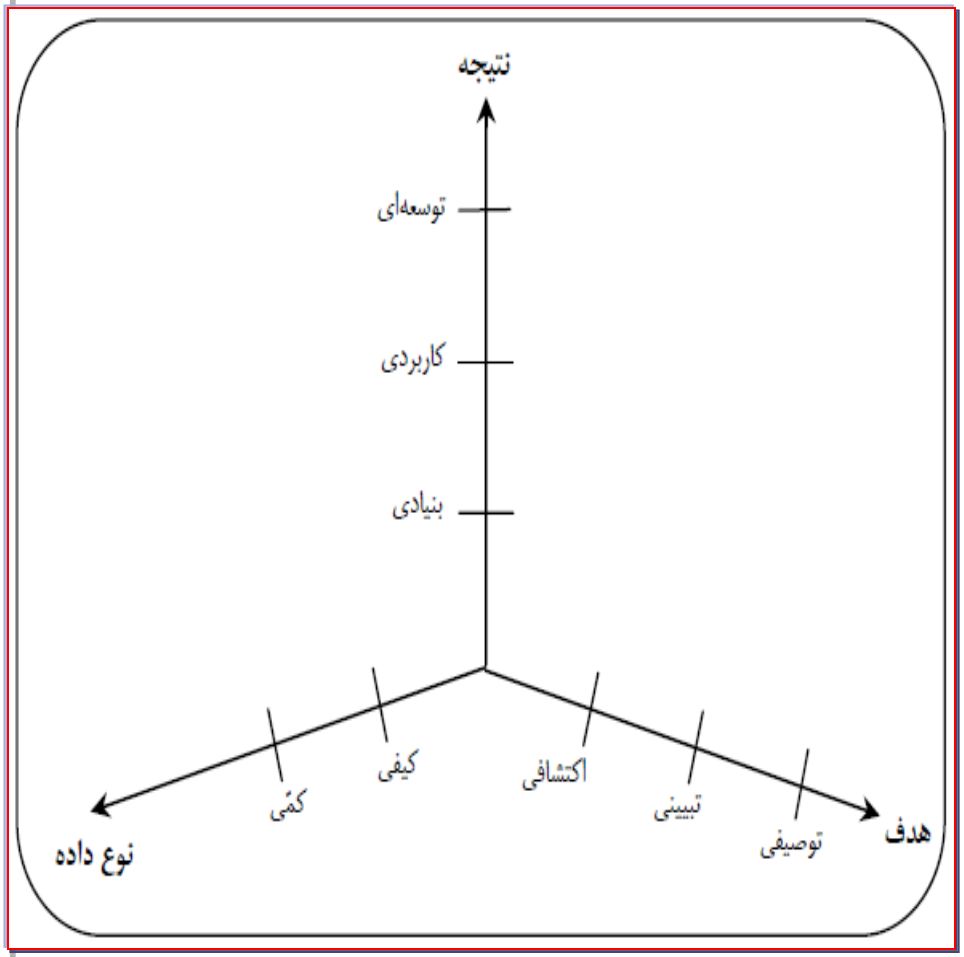
۲. آزمودنیها؛

۳. اندازه گیریها (ابزار و یا مواد لازم)؛

۴. روش انجام کار؛

۵. نحوهٔ تجزیه و تحلیل داده ها.

نوع تحقیق

به دلیل تنوع استراتژی ها در روش تحقیق، نظم واحدی را نمی توان به عنوان روش تحقیق برای مقاله ها توصیه ها کرد.

اما نوع و روش تحقیق باید به خوبی در مقاله تبیین شود.

در مدل سه شاخگی، انواع تحقیق مشاهده می شود.

روش تحقیق

انواع تحقیق بر حسب نتیجه

۱- تحقیقات بنیادی:

هدف عمدهٔ آن افزایش حیطهٔ دانش و آگاهی از سازوکارها و نظم موجود در پدیده‌های اجتماعی است. نتیجهٔ چنین پژوهشهایی، تدوین و ارایه تئوری می باشد. فارغ از زمان و مکان

۲- تحقیق کاربردی:

وقتی پژوهشی به قصد کاربرد نتایج یافته هایش برای حل مشکلات خاص متداول انجام می شود. قائم به زمان و مکان

۳- تحقیق توسعه‌ای:

درصدد بهبود وضعیت بوسیله تحقیقات کاربردی است. به نوعی نتیجه گرا بوده و به دنبال عملیاتی سازی نتایج تحقیقات کاربردی است.

روش تحقیق

انواع تحقیق بر حسب هدف

۱. تحقیق اکتشافی:

در این نوع تحقیق، کشف و شناسایی متغیرهای مهم و همچنین ارایه فرضیه هایی برای تحقیق بیشتر مورد انتظار است و برای درک بهتر ماهیت مسأله ای انجام می شود که در مورد آن بررسیهای بسیار اندکی انجام شده است.

۲. تحقیق تبیینی:

محقق به توضیح نیروهایی که موجب پیدایش پدیدهٔ مورد نظر در مسأله تحقیق شده اند، می پردازد؛ از این رو، پرسشهایی نظیر اینکه: «چه رویدادها، باورها و سیاستهایی به پدیدهٔ مورد نظر شکل خواهند داد؟» و یا «چگونه این عوامل در نتایج پدیدهٔ مورد نظر تأثیر می گذارد؟» طرح و پاسخ داده خواهند شد.

۳. تحقیق پیش بینی:

تحقیق پیش بینی، به پیش بینی نتیجه ها یا رهاوردهای پدیدهٔ مورد مطالعه و یا پیش بینی رویدادها و رفتارهای حاصل از پدیدهٔ مورد مطالعه می پردازد.

روش تحقیق

انواع تحقیق بر حسب نوع داده

۱. تحقیق کمی:
در این نوع تحقیق، غالباً از داده های کمّی جهت بررسی فرضیه ها استفاده می شود.

۲. تحقیق کیفی:
در این نوع تحقیق، غالباً از داده های کیفی (مصاحبه، مشاهده و ..) جهت بررسی فرضیه ها استفاده می شود.

۳. تحقیق تلفیقی:
در این نوع تحقیق، محقق هم از داده های کمّی و هم از داده های کیفی جهت بررسی فرضیه ها استفاده می کند.

روش تحقیق

گام بعدی این است که بطور روشن بنویسید ابزار گردآوری داده ها کدامند.
– آیا آنها را در یک مقطع زمانی یا در مقاطع زمانی مختلف گردآوری کرده اید؟
– ابزارهای اندازه گیری متغیرها را به ترتیب برای متغیرهای مستقل، وابسته، مداخله گر و میانجی شرح دهید.

– در مورد مقاله های مروری که در آنها تاکید بر تحلیل پژوهشهای دیگران است و هدف تدوین فرضیه جدید، چارچوب مفهومی و یا مدل است، کماکان نیازمند بحث روش شناسی هستید.

– در این نوع مقاله ها ناچارید به تفصیل درباره معیارهای انتخاب پژوهش ها بحث کنید.
– ارایهٔ نمونه ای از روش تحقیق، جامعه آماری و ...

روش تحقیق

در مورد پژوهش های کیفی که از روش هایی چون مصاحبه کیفی، مشاهده مشارکتی و نظایر آن استفاده می کنید، روش پژوهش باید در برگیرنده جزئیات و چگونگی اجرای پژوهش شما باشد.

در این نوع مقاله ها، نویسندگان اغلب در پی مباحث نظری به توصیف جزئیات اجرای پژوهش می پردازد و درباره تجربه ای که در طول فرآیند اجرای پژوهش داشته اند بحث می کنند.

بخشهای پایانی مقاله

بخش پایانی مقاله های علمی، شامل سه موضوع است:

الف) تجزیه و تحلیل فرضیه ها و بیان یافته ها

باید توجه داشت که تحلیل یافته ها در پژوهشهای مختلف یکسان نبوده و متناسب با محتوای پژوهش و روش تحقیق آن، به شکلهای مختلفی ارایه می شود؛

به عنوان مثال:

✸در تحقیقات همبستگی، محقق می تواند از آزمونهای همبستگی به تناسب نوع مقیاس، استفاده نموده و نتایج حاصل از محاسبات را با جدول ضریب همبستگی مربوط، مقایسه نماید.

✸ در تحقیقات علّی و تجربی که هدف بررسی تفاوت یا تأثیر متغیرها و نیز تشخیص رابطه علّی بین متغیرهای مستقل و تابع است، محقق می تواند از آزمونهای T و F استفاده کرده و سپس دربارۀ فرضیه های پژوهش قضاوت کند.

بخشهای پایانی مقاله

به طور کلی، تجزیه و تحلیل داده ها را می توان به دو دستهٔ ۱) تحلیل اولیه و ۲) تحلیل ثانویه تقسیم نمود.

❁ تحلیل اولیه:

به معنی انجام آزمونهایی است که در راستای اهداف از پیش تعیین شده پژوهش می باشد.

❁ تحلیل ثانویه:

به معنی بررسی و انجام آزمونهای آماری برای پاسخ به سؤالاتی است که در ابتدای تحقیق مورد نظر نبوده و بعدها به ذهن محقق خطور کرده است.

از آنجایی که تحلیل اولیه نباید چندان از اهداف دور شود، به طور معمول، نتایج چنین تحلیلی گسترده نیست؛ در حالی که تحلیلهای ثانویه به طور معمول از انسجام مفهومی کمتری برخوردار هستند؛ بنابراین تحلیلهای ثانویه باید تا آنجا که ممکن است، بخش کوچکی از نتایج را تشکیل دهد؛ از این رو، در بسیاری از دستورالعملهایی که مجلات برای نگارش مقالات قرار می دهند، تأکید می شود که حداکثر بیست درصد از نتایج در یک مقاله می تواند به تحلیلهای ثانویه اختصاص یابد.

بخشهای پایانی مقاله

به عنوان یک راهکار کلی در تحلیل، محقق باید تجزیه و تحلیل را از آزمونهای سادهٔ آماری آغاز کند چنانچه این آزمونها توانستند، به دقت، به سؤالات پژوهش جواب دهند، کار تحلیل خاتمه یافته تلقی خواهد شد؛ در غیر این صورت، محقق باید از آزمونهای پیچیده تر استفاده نماید.

باید توجه داشت که ارایه اطلاعات آماری به صورت جداول، نمودارها یا شکلها برای درک بهتر مطالبی که قبلاً توصیف شده اند، می تواند بسیار مفید باشد؛

بنابراین، آنچه که در بخش تجزیه وتحلیل فرضیه ها و بیان یافته ها باید به صورت کاملاً واضح تصریح شود، «آزمون فرضیه ها» و بیان «تأیید یا رد» آنها می باشد.

یافته ها

	تعهد عاطفی	تعهد تکلیفی	تعهد مستمر	عدالت توزیعی	عدالت رویه‌ای	عدالت مراوده‌ای	عدالت اطلاعاتی	ادراکات نامناسب	انگیزه پایین	فقدان پاسخ‌های خلاقانه	واکنش‌های انفعالی
تعهد عاطفی											
تعهد تکلیفی	۰/۲۳۸										
تعهد مستمر	۰/۱۷	----									
عدالت توزیعی	----	۰/۳۰۶	----								
عدالت رویه‌ای	----	۰/۲۴۱	----	۰/۴۴۶							
عدالت مراوده‌ای	۰/۲۷۸	۰/۲۲۱	۰/۱۹۵	۰/۱۶۸	۰/۱۹۰						
عدالت اطلاعاتی	۰/۱۲۵	۰/۳۳۶	---	۰/۴۰۳	۰/۴۵۹	۰/۳۳۳					
ادراکات نامناسب	----	----	---	----	-۰/۲۱۱	----	-۰/۱۹۵				
انگیزه پایین	----	-۰/۱۴۸	۰/۱۳۶	----	---	----	----	-۰/۱۷۱			
فقدان پاسخ‌های خلاقانه	----	-۰/۱۹۹	---	-۰/۲۷۴	-۰/۲۰۵	----	-۰/۲۵۳	----	۰/۲۱۶		
واکنش‌های انفعالی	-۰/۱۳	----	----	----	----	-۰/۱۸۹	-۰/۱۸۱	۰/۱۵۱	۰/۲۲۳	---	

یافته ها

نویسندگانی که داده های کیفی را تحلیل می کنند بهتر است درباره چگونگی کدگذاری، و استخراج طبقه ها توضیح دهند.

به نویسندگان توصیه می شود خود را درگیر تحلیلهای پیچیده نکنند؛ چون این کار ممکن است آنان را از تحلیلهای اصلی مقاله باز دارد.

درباره اهمیت یافته ها بنویسید؛

تحلیلهای روشن و مستقیم را ارائه دهید و در صورت لزوم تحلیلهای تفصیلی و اطلاعات آماری را که برای تایید یافته ها ضروری است مطرح کنید.

توجه داشته باشید ارایه اطلاعات آماری بصورت جداول، نمودارها یا شکلها برای درک بهتر مطالبی است که قبلا توصیف شده اند.

نتیجه

پاراگراف نتیجه (Conclusion) شامل موارد زیر است:

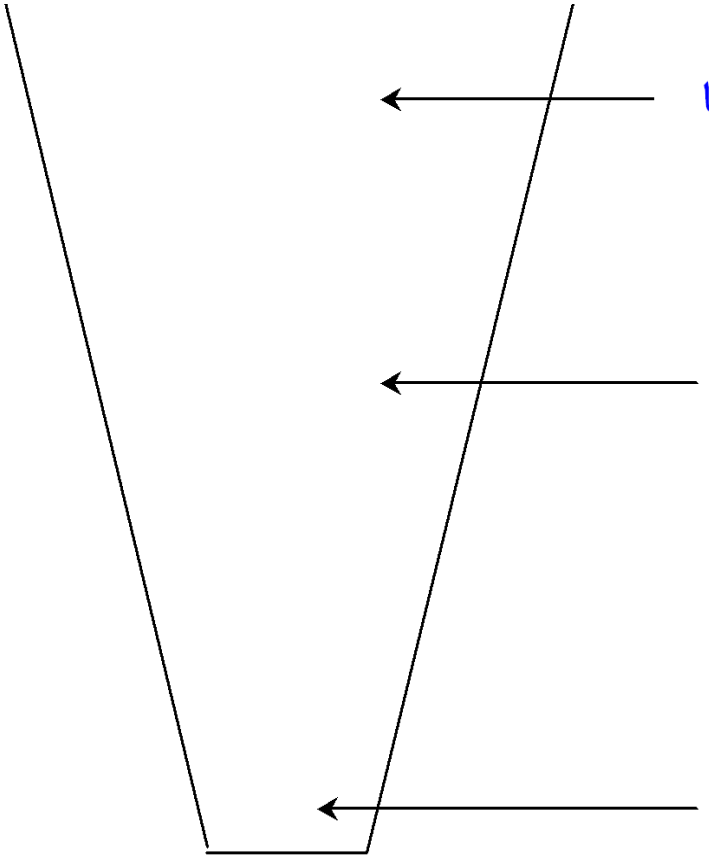
جمع بندی نکته های مهم، دلیل ها، شاهدها

بیان دوبارهٔ جملهٔ کلیدی با تقریر تازه

آخرین اظهار نظر همراه پیامدها، پیشبینی ها و پیشنهادها

نتیجه

بنابراین نمودار نتیجه به شکل زیر خواهد بود:

جمع‌بندی نکته‌های مهم، دلیل‌ها، شاهدها

تقریر تازه از جملهٔ کلیدی

آخرین اظهار نظرها، پیامدها،
پیش‌بینی‌ها و پیشنهادها

بحث و نتیجه گیری

این بخش مهمترین بخش مقاله است؛
زیرا باید به یک جمعبندی برسید و تصویری کلی از کار پژوهشی خود ارایه دهید.

در این بخش باید نشان دهید که:

سهم شما در این پژوهش چه بوده است؟

چه چیزی به دانش یا شناخت ما از مساله افزوده است؟

چرا یافته ها به این شیوه استخراج شده اند؟

بحث و نتیجه گیری

نکات عمده ای که اغلب در این بخش ارایه می شود عبارتند از:

- شرح مختصری از یافته های اصلی پژوهش و تفسیری از یافته های اصلی و جنبی.

- بحث درباره محدودیت های پژوهش

تذکر: موضوع این محدودیت ها، مشکلات بر سر راه پژوهش مثل برنگشتن پرسشنامه ها و یا ممانعت از ورود به سازمان برای کسب اطلاعات نیست. محدودیت های پژوهش بهتر است به مشکلات روایی درونی و بیرونی پژوهش اشاره کند.)

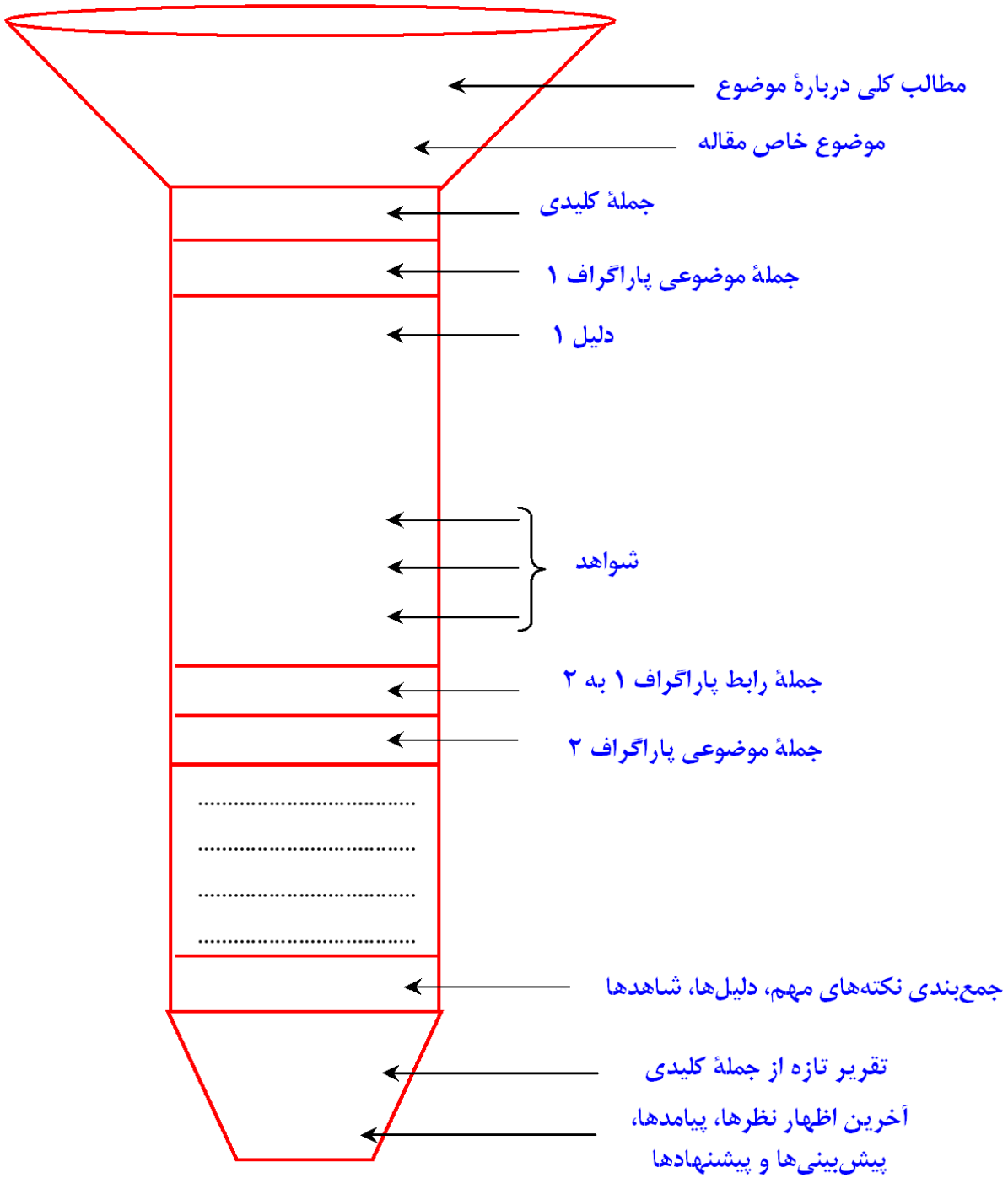
- رهنمودهایی برای پژوهش های آتی و کاربردهای آتی پژوهش.

بحث و نتیجه گیری

در بیان نتایج نباید مطلب تازه ای طرح شود که در مقاله نیامده و نیاز به شرح دارد.

پیشنهادها و پیش بینی های ارایه شده در مقاله باید کاملاً منطبق با مطالب و فرضیه های مقاله باشد.

ساختار کلی مقاله

چکیده (Abstract)

در مجلات علمی، چکیدهٔ مقاله هم معنی خلاصه است.

خلاصه ای از مقاله شامل فشردهٔ تمام مطالب مهم یا قسمت های ویژه ای از آن یا فهرستی از محتوای آن.

چکیده خلاصه دقیقی از یک مقاله پژوهشی است و باید بتواند به ترتیب هدف، روش و یافته های پژوهش را ارایه دهد.

چکیده باید حاوی بخشهای زیر باشد:

- حقایق واصول بکار برده شده
- روشها
- نتایج اصلی و اهمیت آنها

چکیده متشکل از سه پاراگراف و بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ کلمه خواهد بود.

چکیده (Abstract)

در چکیده به **روش پژوهش** اشاره می شود اگر پژوهش شما تجربی است، توصیف کوتاهی از طرح پژوهشی آن ارائه دهید؛

- اگر نظریه آزمایی می کنید، بنویسید چگونه فرضیه ها را آزمون می کنید؛
- اگر مقاله مروری است، بنویسید چه رویکردی برای مرور ادبیات بکار می برید.

در اینجا باید در یک یا دو جمله درباره جامعه آماری، شیوه نمونه برداری و روش یا روشهای گردآوری داده ها بنویسید.

در انتهای چکیده بهتر است به نتایج پژوهشی و کاربرد آنها بپردازید و بنویسید چه سهمی در پیشرفت نظری دانش رشته داشته اید و چه کمکی به رفع مشکلات مدیریت سازمانها کرده اید.

در بخش پایانی چکیده به مفاهیم کلیدی اشاره کنید. اینها اغلب نشانگر نکات مهم مقاله اند و می توان برای جستجو از آنها استفاده کرد.

چکیده (Abstract)

چکیده در ابتدای مقاله و بعد از عنوان قرار می گیرد اما در پایان مقاله، نوشته می شود.

چکیده مقاله باید به گونه ای نوشته شود که تاثیر مثبتی بر خوانندگان و بخصوص داوران مقاله داشته باشد.

داوران اغلب پس از خواندن چکیده درباره مقاله و مهارتهای نویسنده آن قضاوت می کنند.

نمونه ای از چکیدهٔ مناسب

چکیده (Abstract)

هدف

هدف اصلی این مقاله، ارائه و ارزیابی یک مدل مفهومی از خرید اینترنتی کتاب در کشور می‌باشد که با توجه به ماهیت آن، پژوهشی توصیفی و پیمایشی است.

روش

مدل در دانشگاه‌های کشور و با مطالعه‌ی نگرش دانشجویان و استادانی که حداقل یکبار تجربه خرید اینترنتی کتاب داشته‌اند، مورد بررسی و آزمون قرار گرفت. نمونه آماری در این تحقیق از نوع خوشه‌ای و مشتمل بر ۳۸۴ دانشجو و استاد از ۱۲ دانشگاه کشور بوده است.

یافته ها

نتایج نشان داد به ترتیب چهار فرضیه ساماندهی ارتباطات اطلاعاتی، تسهیل روند انتخاب و دستیابی به کتاب، امنیت اطلاعات و حفظ حریم شخصی و همچنین کاهش هزینه‌های معامله با کسب میانگین نمرات ۷۳/۴۱، ۶۹/۳۲، ۶۸/۶۵ و ۶۵/۷۲ در سطح اطمینان ۹۹ درصد تایید شده است. ضمن آن‌که شاخص به روز بودن اطلاعات، بیشترین و شاخص امکان ارائه تخفیف در انجام معامله، کمترین میانگین نمره را در میان ۱۶شاخص مورد مطالعه کسب نمودند. همچنین متغیر ساماندهی ارتباطات اطلاعاتی، تنها متغیری بوده است که با تمام متغیرهای جنسیت، تحصیلات، میزان آگاهی‌های فناوری اطلاعات و کاربرد رایانه، رابطه معنی‌دار داشته است که این نشان دهنده‌ی اهمیت بسیار بالای این متغیر می‌باشد. همچنین نتایج نشان داد فرضیه‌های تحقیق با شدت بیشتری از سوی دانشجویان نسبت به استادان، مورد تایید قرار گرفته است.

کلید واژه ها (Key Word)

فهرستی از کلمه های مهم اعم از مفهوم ها و نام ها که در مقاله مورد استفاده قرار گرفته است.

این کلمه ها برای ذخیره کردن و بازیابی مقاله در جستجوهای اکترونیکی مورد استفاده قرار می گیرد.

اگر چکیده دقیق نوشته شود، استخراج آنها دشوار نخواهد بود.

تعداد این کلمات معمولاً ۵- ٦ واژه است.

در چکیدهٔ قبلی، واژگان کلیدی عبارتند از: تجارت الکترونیک ،خرید اینترنتی، رفتار مصرف کننده، نگرش، کتاب

کیفیت مقاله

به سوالات زیر حتماً در انتهای مقاله پاسخ دهید:

آیا مقاله به دانش موجود چیزی افزوده است؟

آیا به حل مشکلات و یا ارتقاء کارکردهای سازمانها کمک می کند؟

آیا استدلال ارایه شده در مقاله به اندازه کافی متقاعد کننده است؟

آیا موضوع مقاله در زمان حال مورد علاقه پژوهشگران می باشد؟

آیا مباحث جاری را توسعه می دهد و انگیزه برای بحث های جدید فراهم می کند؟

بخش سوم

نحوهٔ ارجاع دهی و منبع نویسی

دو شیوهٔ کلی منبع دهی وجود دارد:

روش درون متنی؛ روش دانشگاه هاروارد

مثال:

بر اساس مطالعات بین المللی، بیش از ۶۰۰ میلیون نفر در جهان در سال ۲۰۰۲ به اینترنت دسترسی داشته اند(یزدان پرست اردستانی، ۱۳۸۶:۱۰).

یزدان پرست اردستانی، عاطفه(۱۳۸۶)؛ "*شناسایی عوامل موثر بر نگرش مصرف کنندگان ایرانی در خصوص خرید بصورت اینترنتی و شبه اینترنتی*"؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد(منتشر نشده)؛ دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه‌طباطبایی؛ تهران.

روش شماره دهی؛ دانشگاه ونکوور

مثال:
تجارت الکترونیکی عبارت است از مبادلهٔ تجاری بدون استفاده از کاغذ که در آن نوآوری هایی مانند مبادلهٔ الکترونیکی داده‌ها، پست الکترونیک و سایر فناوریهای مبتنی بر شبکه بکار برده می‌شود[۱]

[۱]اعرابی، محمد؛ سرمدسعیدی، سهیل(۱۳۸۱)؛ "*موانع محیطی و ارائه الگوی مناسب جهت استفاده از تجارت الکترونیکی در ایران*"؛ فصلنامه علوم اطلاع رسانی؛ دوره ۱۸؛ شماره ۱ و ۲؛ صفحه ۱۲، تهران.

ارجاع به منابع

* ارجاع باید ضرورت داشته باشد.
* از ارجاع‌های متعدد و متکثر خودداری شود.
* از ارائه نقل قول‌های مستقیم طولانی خودداری شود.
* ذکر صفحه در ارجاع ضروری است مگر اینکه استنباط از کل کتاب یا یک بخش (فصل) باشد.
* ارجاع منابع و مآخذ، در متن مقاله در پایان نقل قول یا موضوع استفاده‌شده، داخل پرانتز به شکل زیر آورده شود:

(نویسنده، سال نشر، ج ، ص).

(مطهری، ۱۳۷۷، ج۲، ص۱۵).

* ارجاع به کتب لاتین به همان زبان نوشته می‌شود و فارسی‌نویسی آن خلاف شیوه‌نامه است.

ترتیب منابع لاتین: (صفحه، جلد، سال نشر، نام خانوادگی مؤلّف) ⟵

مثال: ارجاع صحیح: (Plantinga, 1987, p.71).

ارجاع اشتباه به فارسی: (پلنتینگا، ۱۹۸۷، ص۷۱).

ارجاع به منابع

* دو منبع مختلف در یک ارجاع از دو نویسنده

(ابن‌سینا، ۱۳۷٦، ص۵۲؛ مطهری، ۱۳۷۷، ج۲، ص٦۷).

(Plantinga, 1987, p.71; Lycan, 2000, p.99).

* دو منبع مختلف در یک ارجاع از یک نویسنده

(مطهری، ۱۳۷۷، ج۲، ص٦۷؛ ۱۳۷٦، ص۵۲).

(Malcolm, 1994, p.14; 1997, p.32).

* ارجاع به چند صفحهٔ متوالی (صفحات به سبک ریاضی نوشته می‌شوند)

(مطهری، ۱۳۷۷، ج۲، صص۸۳-٦٤). (Plantinga, 1987, pp.71-82).

* ارجاع به چند صفحهٔ غیرمتوالی (صفحات در فارسی به سبک فارسی نوشته می‌شوند)

(مطهری، ۱۳۷۷، ج۲، صص٦٤ و۸۳). (Plantinga, 1987, pp.71 & 82).

* استنباط از فصل یک کتاب، با ذکر فصل و بدون ذکر صفحه بیان می‌شود.

(مطهری، ۱۳۷۲، فصل۲). (Fogelin, 1987, chap.2).

ارجاع به منابع

* استنباط از کل کتاب، بدون صفحه بیان می‌شود:

(مطهری، ۱۳۷۲) (Wittgenestein, 1974).

* ارجاع به قرآن کریم:

(سوره: شماره آیه/ آیات).

ارجاع: (آل‌عمران:۱۸-۱۲).

- در ضمن، آیه داخل گیومه قرار می‌گیرد و اگر کل آیه مدنظر باشد، کل آیه نوشته می‌شود (+ نماد کلمات آیه):

«++++++++++» (سوره: آیه)

- اگر اول آیه مدنظر نباشد، نوشته نمی‌شود و نماد آن سه نقطه است:

«... ++++++++++» (سوره: آیه)

- اگر آخر آیه مدنظر نباشد، نوشته نمی‌شود و نماد آن سه نقطه است:

«++++++++++ ...» (سوره: آیه)

- اگر فقط وسط آیه مدنظر باشد، آن قسمت نوشته می‌شود و قبل و بعد آن، سه نقطه می‌آید:

«... ++++++++++ ...» (سوره: آیه)

* در تکرار ارجاع یا اسناد درون متنی مثل بار اول بیان می‌شود و از کاربرد کلمات همان، پیشین و... (Ibid,...) خودداری شود.

کتابنامه

- کلیهٔ منابع (استفاده‌شده یا ارجاع داده‌شده) در متن و یادداشت‌ها در پایان مقاله درج گردد.
- ابتدا منابع فارسی و سپس منابع لاتین به ترتیب الفبا ذکر گردد.
- کتب عربی با منابع فارسی در یک مجموعه مرتب گردد و «ال» تعریف در ترتیب الفبایی لحاظ نشود.
- قرآن کریم و نهج‌البلاغه (و منابع مربوط به سایر معصومان(ع)) جهت تعظیم در صورت استفاده، به عنوان اولین منابع در کتابنامه آورده شود.
- القاب در کتابنامه ذکر نگردد.
- در هنگام تکرار نویسنده در کتابنامه از کلمه همو (در فارسی) و Id. (مخفف idem در لاتین) استفاده شود.
- از عناوین دیگر (بجای عنوان کتابنامه) مثل منابع، مآخذ و ... استفاده نگردد.
- منابع در کتابنامه شماره‌گذاری ندارد.
- از خط تیره، دایره، مربع و... در ابتدای یک منبع استفاده نگردد.
- نام کتاب و نام نشریات ایتالیک است.
- در نشریات، ذکر ترتیب انتشار (دوفصلنامه، فصلنامه، ماهنامه، هفته‌نامه و...) ضروری است.

کتابنامه

❊ نام مقاله و مدخل دایرةالمعاف‌ها داخل گیومه می‌آید.

❊ در یک منبع چندسطری، مطالبِ سطر دوم، سوم و... ۰/۵ سانتیمتر دارای تورفتگی نسبت به سطر اول قرار می‌گیرد.

❊ *شناسه‌ها در کتابنامه شامل موارد زیر است:*

اول: پدیدآورنده

دوم: سال نشر

سوم: عنوان کتاب

چهارم: مترجم، مصحح

پنجم: محلّ انتشار

ششم: : نام ناشر (بدون ذکر انتشارات یا نشر و ... مگر در مواردی که جزء نام مؤسسه است؛ مانند پارسه و نشر پارسه که دو عنوان متمایز است).

هفتم: شمارهٔ چاپ (در منابعی که فقط چاپ اول دارد، ذکر چاپ اول غیرضروری است).

هشتم: شمارهٔ جلد

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۱. کتاب با یک نویسنده

(مطهری، ۱۳۷۷، ج۲، ص۱۵).

مطهری، مرتضی (۱۳۷۷)، *اصول فلسفه و روش رئالیسم*، تهران: صدرا، چ۷، ج۲.

(Nozick, 1981, p.22)

Nozick, Robert (1981), *Philosophical Explanations*, Oxford: Oxford University Press.

۱-۹-۲. کتاب ترجمه‌شده

(هارت‌ناک، ۱۳۵۱، ص۲۲).

هارت‌ناک، یوستوس (۱۳۵۱)، *ویتگنشتاین*، ترجمهٔ منوچهر بزرگمهر، تهران: خوارزمی.

(Wittgenstein, 1969, p.123).

Wittgenstein , Ludwig (1969), *Tractatus Logico – Philosophicus*, trans. D.f. Pears and B.f. McGuinnes, London: Routledge & Kegan Paul.

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۳. کتاب دو نویسنده

(غفاری‌صفت و صانعی‌پور، ۱۳۸٤، ص ۲٤).

غفاری‌صفت، علی‌اکبر؛ صانعی‌پور، محمدحسن (۱۳۸٤)، دراسات فی علم الدرایه (تلخیص مقباس الهدایه)، تهران: دانشگاه امام صادق(ع) و سمت.

(Cobb & Griffin, 1976, p.45).

Cobb, John and Griffin, David Ray (1976), *Process Theology: An Introductory Exposition*, Philadelphia: Westminister Press.

۱-۹-٤. کتاب با سه نویسنده

(دیگار و دیگران، ۱۳۷۸، ص۱۷).

دیگار، ژان‌پیر؛ هوکارد، برنار و ریشار، یان (۱۳۷۸)، *ایران در قرن بیستم: بررسی اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در صد سال اخیر*، ترجمهٔ عبدالرضا هوشنگ مهدوی، تهران: نشر البرز.

(Verba & et al, 1987, p.50).

Verba, Sidney and Nie, N.H. and Kim, S.Q. (1987), *Participation And Political Lapalambara Equalilty: A Seven Nation Comparision*, Cambridge, C.U.P. Joseph And Myron Weiner, Political Partiie And Political Development Princeton University Press.

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۵. کتاب با نویسندگی گروهی و بدون ذکر نویسندگان

(جمعی از نویسندگان، ۱۳۷۲، ص ٥٤).

جمعی از نویسندگان (۱۳۷۲)، *آینده بنیان‌گذاران جامعه‌شناسی*، توسلی، تهران: قومس.

۱-۹-٦. کتاب بدون نویسنده

(اطلس تشریح بدن انسان، ۱۳٦٥، ص۲۳).

اطلس تشریح بدن انسان، ۱۳٦٥، تهران: شرکت جغرافیایی و کارتوگرافی ایران.

۱-۹-۷. سازمان به منزلهٔ نویسنده

(سازمان ملی جوانان، ۱۳۸۰، صص۱۲-۲۳).

سازمان ملی جوانان (۱۳۸۰)، «وضعیت و نگرش جوانان ایران»؛ گزارش نهایی نتایج پژوهشی طرح مشاوره ملی با جوانان، تهران: سازمان ملی جوانان ریاست جمهوری.

۱-۹-۸. ویراستار به منزله نویسنده

(پورجوادی، ۱۳٦٥، ص٤۲).

پورجوادی، نصرالله، ویرایشگر (۱۳٦٥)، *دربارهٔ ویرایش*، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

(Davies (ed.), 2003, p.42)

Davies, Brain (ed.) (2003), *Philosophy of Religion: A Guide to the Subject*, London and New York: Continuum.

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۹. چند اثر از یک نویسنده در یک سال

چنانچه از نویسنده‌ای در یک سال بیش از یک اثر انتشار یافته باشد، با ذکر حروف الفبا پس از سال انتشار، از یکدیگر متمایز شوند.

(مطهری، ۱۳۷۲ – الف، ص ۲٤).

(مطهری، ۱۳۷۲ – ب، ص ۳۵).

مطهری، مرتضی (۱۳۷۲ – الف)، *بیست گفتار*، تهران: صدرا، چاپ هشتم.

همو (۱۳۷۲ – ب)، *ده گفتار*، تهران: صدرا، چاپ هشتم.

(Putnam, 1977a, p.12).

(Putnam, 1977b, p.35).

Putnam, Hilary (1977a), "Meaning and Reference", in: Stephen Schwartz (ed), *Naming, Necessity and Natural Kinds*, Ithaca: Cornell University Press.

Id. (1977b), "Is Semantic Possible", in: Stephen Schwartz (ed), *Naming, Necessity.*

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۱۰. کتاب بدون ذکر تاریخ

(ابن‌هشام، بی‌تا، ج ۲، ص ۷۶).

ابن هشام، محمد (بی‌تا)، *السیرة النبویه*، بیروت: دار القلم، ج ۲.

(رازی، بی‌تا، ص ٤٥).

رازی، فخرالدین محمد بن عمر (بی‌تا)، *التفسیر الکبیر*، بیروت: دار احیاء التراث العربی، بیروت، چاپ سوم.

۱-۹-۱۱. فرهنگ

(ابن‌منظور، ۱٤۰۵ق، ج ۱، ذیل «ادب»).

ابن‌منظور، محمد بن مکرم (۱٤۰۵ق)، *لسان العرب*، ج ۱، قم: نشر ادب الحوزه.

۱-۹-۱۲. نقل در نقل

(منبع جدید، نقل از منبع قدیم).

(مهدوی‌نژاد، ۱۳۸٤، ص...، نقل از پلانک، ۱۳٤۷، ص...).

مهدوی‌نژاد، محمدحسین (۱۳۸٤)، *دین و دانش؛ بررسی انتقادی مسئله تعارض علم و دین*، تهران: دانشگاه امام صادق(ع)، نقل از پلانک، ماکس (۱۳٤۷)، علم به کجا می‌رود؟ ترجمهٔ احمد آرام، شرکت انتشار.

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۱۳. مقاله مندرج در مجله

(نویسنده، سال انتشار، ص)

نام خانوادگی و نام نویسنده (سال انتشار)، «عنوان مقاله»، *نام نشریه*، دوره نشریه، شماره نشریه.

مقاله با یک نویسنده

(موحد، ۱۳۷٦، ص ١٤)

موحّد، ضیاء (۱۳۷٦)، «تمایزات مبنایی منطق قدیم و جدید»، *فصل‌نامهٔ مفید*، دوره سوم، شماره ۱۰.

(Shapiro, 2002, pp.41-55)

Shapiro, Stewart (2002), "Incompleteness and Inconsistency", *Mind*, vol. 111.

مقاله با دو نویسنده

(مشکات و دهباشی، ۱۳۸۷، ص ۱۳۵)

مشکات، محمد؛ دهباشی، مهدی (۱۳۸۷)، «رابطه پدیدارشناسی و منطق هگل»، *نامهٔ حکمت*، سال ششم، شماره اول.

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۱۴. مقاله مندرج در مجموعه مقالات

(نام خانوادگی نویسنده، سال چاپ، ج ، ص).

نام‌خانوادگی، نام نویسنده (سال چاپ)، «عنوان مقاله»، *نام کتاب* (ایتالیک)، نام ویراستار، محل انتشار: نام ناشر، شماره چاپ، شماره جلد.

(بینامطلق، ۱۳۸۲، ج۷، ص۲۶).

بینامطلق، محمود (۱۳۸۲)، «فلسفه زبان در کراتیل افلاطون»، در *مجموعه مقالات همایش جهانی حکیم ملاصدرا*، تهران: بنیاد حکمت اسلامی صدرا، جلد هفتم.

۱-۹-۱۵. مقاله مندرج در دایرةالمعارف با نویسنده

(لسانی فشارکی، ۱۳۸۵ش، ج۱۴، ص۲۴).

لسانی فشارکی، محمدعلی (۱۳۸۵ش)، «تجوید»، در *دائرةالمعارف بزرگ اسلامی*، زیر نظر کاظم موسوی بجنوردی، تهران: بنیاد دائرةالمعارف بزرگ اسلامی، ج۱۴.

(Rickman, 1972, p.74)

Rickman, H.P. (1972), "Dilthey", in *The Encyclopedia of Philosophy*, Paul Edwards (ed), New York: Macmillan Publishing Company.

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۱۶. مقاله مندرج در دایرةالمعارف بدون نویسنده

(*دائرةالمعارف کتاب مقدس*، ۱۳۸۱، ص۱۲)

دائرةالمعارف کتاب مقدس (۱۳۸۱)، گروه مترجمان، ویراستار: بهرام محمدیان، تهران: سرخدار.

(*Encyclopedia Judaica*, 1988, p.24)

Encyclopedia Judaica (1988), New York: Macmillan.

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۱۷. مقاله در مجموعه مقالات همایش

(فیض، ۱۳۷٤، ج۳، ص۱۵۸).

فیض، علیرضا (۱۳۷٤)، «فقه و اجتهاد در بستر زمان و مکان»، *مجموعه مقالات همایش نقش زمان و مکان در اجتهاد*، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، ج۳.

۱-۹-۱۸. مقاله در روزنامه دارای مؤلف

(علوی، ۱۳۸۲، ص۱۲).

علوی، محسن (۱۳۸۲)، «دانشگاه مجازی؛ از رؤیا تا واقعیت»، *روزنامه اعتماد*، چهارشنبه ۲٤ اردیبهشت، سال اول، شماره ۲٦۲.

۱-۹-۱۹. مقاله در روزنامه بدون مؤلف

(دسترسی رایگان به...، ۱۳۸۱، ص۸).

«دسترسی رایگان به اطلاعات ام.آی.تی. در اینترنت» (۱۳۸۱)، *روزنامه همبستگی*، پنج‌شنبه ۲۵ مهر، شماره ٥٦٦.

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۲۰. گزارش دارای مؤلف

(شورای اروپا، ۱۳۸٤، ص٥٤).

شورای اروپا (۱۳۸٤)، *گزارش جرم‌زدایی اروپا*، ترجمهٔ مرکز مطالعات توسعه ضیایی، تهران: سلسبیل.

۱-۹-۲۱. گزارش بدون مؤلف

(مطالعه تطبیقی...، ۱۳۷۷، ص٤١).

«مطالعه تطبیقی حداقل سن برای انتخاب اعضای مجالس قوه مقننه کشورها» (۱۳۷۷)، معاونت پژوهشی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات سیاسی و اجتماعی، تیرماه، کد گزارش ۰۲۷۱۳۳۹۳.

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۲۲. پایان‌نامه

(عندلیبی، ۱۳۸۳، ص۳۲).

عندلیبی، عادل (۱۳۸۳)؛ «مقایسه الگوهای رابطهٔ انسان و خدا در محدودهٔ جاهلیت و ظهور اسلام»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد الهیات، معارف اسلامی و ارشاد، تهران: دانشکده الهیات، معارف اسلامی و ارشاد، دانشگاه امام صادق(ع).

۱-۹-۲۳. مصاحبه

(وضعیت روش‌شناسی...، ۱۳۸٤، ص۲۷).

«وضعیت روش‌شناسی سیاسی در ایران: مصاحبه‌ای با دکتر عباس منوچهری» (۱۳۸٤)، *علوم سیاسی*. س۸، ش۳۰، تابستان.

۱-۹-۲٤. صورتجلسه

(دانشگاه امام صادق(ع)، ۱۳۷۹، بند۵)

دانشگاه امام صادق(ع) (۱۳۷۹)، دانشکده الهیات، معارف اسلامی و ارشاد، شورای پژوهشی، صورتجلسه ۲۷ مهر.

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۲۵. منابع اینترنتی

(Bickmann, 2006, p.14)

Bickmann, Claudia (2006), Philosophie und Religion im Streit? 13-16 Juli, at: www.philosophie.uni.-koeln.de/kongress2/html/

Hamdi, Sh. (2005), the Future of Persian Gulf Security: Alternative for the 21st Century, *The Stanley Foundation*, September 3-5, at:

http://www.stanleyfoundation.org/publications/pdb/pdb05pg.pdf

Bilmes, L. J, & J. E. Stiglitz. (2008), "The Iraq War Will Cost Us $3 Trillion, and Much More", *Washingtonpost*, 9 Mar, at:

http://www.washingtonpost.com/ wp-dyn/ content/ article/ 2008/03/07/ AR2008030702846.html

انواع ارجاع به همراه کتابنامه

۱-۹-۲۶. اساسنامه/ آیین‌نامه

(آیین‌نامه ارتقای...، ۱۳۶۶، مادهٔ ٤).

آیین‌نامه ارتقای اعضای هیئت علمی (۱۳۶۶)، وزارت فرهنگ و آموزش عالی، مصوب ۱۵ اردیبهشت.

۱-۹-۲۷. نسخهٔ خطی

(ابن‌کمونه، بی‌تا، ص۱۲).

ابن‌کمونه، عزالدوله (بی‌تا)، التنقیحات فی شرح التلویحات، ترکیه: نسخه خطی کتابخانه احمد ثالث، شماره ۳۲٤٤.

۱-۹-۲۸. میکروفیلم

(ابهری، بی‌تا، ص۲۱)

ابهری، اثیرالدین (بی‌تا)، کشف الحائق فی تحریر الدقائق، مصر: نسخهٔ خطی دارالکتب المصریه، شماره ۱۶۲، میکروفیلم دانشگاه تهران، ش ف ۱۳٤۵.

۱-۹-۲۹. صفحه فشرده (CD)

نراقی، میرزا ابوالقاسم (بی‌تا). شعب المقال فی درجات الرجال، صفحهٔ فشرده نرم‌افزار جامع فقه اهل بیت(ع)، نسخهٔ ۱/۲، قم: مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور.